

Vergaderjaar 2001–2002

27 841

Sport, bewegen en gezondheid

28 000 XVI

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2002

Nr. 9

VERSLAG VAN EEN NOTAOVERLEG

Vastgesteld 12 december 2001

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹ heeft op 10 december 2001 overleg gevoerd met staatssecretaris Vliegenthart van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over het **sportbeleid**.

Van het overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Van Lente

De griffier van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Teunissen

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Swildens-Rozendaal (PvdA), ondervoorzitter, Middel (PvdA), Van Lente (VVD), voorzitter, Dankers (CDA), Oudkerk (PvdA), Rijpstra (VVD), Bakker (D66), Rouvoet (ChristenUnie), Van Vliet (D66), Van Blerck-Woerdman (VVD), Passtoors (VVD), Gortzak (PvdA), Hermann (GroenLinks), Buijs (CDA), Atsma (CDA), Arib (PvdA), Spoelman (PvdA), Kant (SP), E. Meijer (VVD), Van der Hoek (PvdA), Blok (VVD), Mosterd (CDA), Cörüz (CDA) en Pitstra (GroenLinks).
Plv. leden: Lambrechts (D66), Rehwinkel (PvdA), Apostolou (PvdA), Örgü (VVD), Verburg (CDA), Noorman-den Uyl (PvdA), Weekers (VVD), Ravestein (D66), Slob (ChristenUnie), Van 't Riet (D66), Terpstra (VVD), Udo (VVD), Belinfante (PvdA), Harrewijn (GroenLinks), Ross-van Dorp (CDA), Th.A.M. Meijer (CDA), Duijkers (PvdA), Smits (PvdA), Marijnissen (SP), O.P.G. Vos (VVD), Hamer (PvdA), Cherribi (VVD), Rietkerk (CDA), Visser-van Doorn (CDA) en Van Gent (GroenLinks).

Stenografisch verslag van een notaoverleg van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Maandag 10 december 2001

Aanvang 11.15 uur

Voorzitter: Passtoors

Aanwezig zijn 6 leden der Kamer, te weten:

Passtoors, Middel, Rijpstra, Th.A.M. Meijer, Ravestein en Pitstra,

alsmede mevrouw Vliegenthart, staatssecretaris voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Aan de orde is de behandeling van:
- **beleidsartikel 9 (sportbeleid) van de begroting van VWS voor 2002;**

- **de nota "Sport, bewegen en gezondheid" (27841, nrs. 1 en 2);**

- **de brieven van de staatssecretaris van VWS van 19 mei en 10 oktober 2001 inzake subsidieverlening aan de stichting Service Médical (VWS-01-657/VWS-01-1368);**

- **de brief van de staatssecretaris van VWS van 1 mei 2001 inzake mogelijke subsidietitels voor projectfinanciering van de stichting Mondiaal kleurrijk voetbal 2000 en overleg met de KNVB ten uitvoering van de motie-Hermann/Ravestein, 27400-XVI, nr. 57 (VWS-01-586);**

- **de brief van de minister van OCW van 4 juli 2001 inzake het project "Samenhang sportopleidingen" (25125, nr. 12);**

- **de brief van de staatssecretaris van VWS van 8 november 2001 inzake een plan van aanpak ter voorkoming van dan wel optreden bij spreekkoren (VWS-01-1531);**

- **standpunt inzake topsport-evenementen en topsport-accommodaties.**

De **voorzitter**: Ik heet u allen van harte welkom, speciaal de staatssecretaris en haar staf.

De heer **Meijer** (CDA): Voorzitter. Aan de vooravond van de verkiezingen in 1998 hebben de vier grootste politieke partijen zich unaniem uitgesproken voor het verdubbelen van het sportbudget. De staatssecretaris heeft dat signaal toen goed opgepikt en zij is erin geslaagd het sportbudget meer dan te verdubbelen. De toezegging dat het budget van 55 mln gulden tot 110 mln gulden verhoogd zou worden, is waargemaakt. Mede door het succes in Sydney is er zelfs nog meer geld beschikbaar gekomen. De CDA-fractie heeft zich sterk gemaakt voor zowel de top- als de breedtesport, alsmede voor sportbeoefening door mindervaliden. Dat driekwart van het geld van het Rijk naar de breedtesport gaat, is volgens ons terecht. In de recent verschenen nota Sport, bewegen en gezondheid wordt uitvoerig ingegaan op de relatie tussen sport en gezondheid. Duidelijker dan ooit wordt het investeren in gezondheidsbevordering via de sport meer dan beloond. De winst die de samenleving kan incasseren van een breed en volwaardig sportaanbod is duidelijk. Hoewel de gezondheid van mensen zich niet in cijfers laat vertalen, is duidelijk dat er wel degelijk sprake is van een positief effect. Actief sporten en bewegen leidt tot een besparing op ziekteverzuim van 2,3 mld gulden. De kosten van ziekteverzuim door sport en medische begeleiding worden becijferd op 700 mln gulden. Per jaar is de netto besparing derhalve 1,6 mld gulden. Dat bedrag, gevoegd bij de toegevoegde waarde die sport in

vele andere opzichten heeft, zoals educatie, integratie, pr, rechtvaardigt dat met andere ogen naar sport wordt gekeken.

Er is inmiddels met zorgverzekeraars, MKB, VNO-NCW en anderen over de uitkomsten van de bevindingen gesproken. De vraag is of de conclusies door deze organisaties worden onderschreven en of zij bereid zijn om met de overheid nieuwe impulsen aan sport en sportbeoefening te geven. Sporten in bedrijfstijd is een onderwerp dat in het verleden meermalen aan de orde is geweest. Het is jammer dat er geen eenduidig beleid is op dit punt. Een eigen fitnesscentrum is fiscaal aantrekkelijk voor een ondernemer, maar werknemers laten sporten in een elders gesitueerd centrum niet. De CDA-fractie vraagt of het kabinet hier aandacht aan wil besteden, bijvoorbeeld in een nota over sport en fiscus. Er zijn ook nog vragen over de verleden jaar ingevoerde bronbelasting.

Naar aanleiding van de nota Sport, bewegen en gezondheid vraag ik in het bijzonder aandacht voor de positie van de hulpverlening bij sport en sportevenementen. Wanneer en op welke wijze is de aanwezigheid van ambulances gewenst? Het beleid en de werkwijze van de CPA's is niet overal eenduidig. Wij denken dat het gewenst is dat er meer eenduidigheid komt, ook met het oog op de verzekeringstechnische aspecten. Sommige sporten eisen de aanwezigheid van bijvoorbeeld een ambulance, maar er kan niet altijd aan de vraag worden voldaan. Soms zijn er alternatieven, zoals Service Médical, Rode Kruis en EHBO, maar de bevoegdheden van deze hulpverleners – dat zijn vrijwilligers – zijn niet altijd duidelijk, om over de

verrekening van de kosten nog maar te zwijgen.

De nota gaat uit van de noodzaak om regelmatig te bewegen. Dat wordt breed en door iedereen onderschreven. De groei van het bewegen vindt meer en meer plaats binnen de commerciële ruimte en minder in georganiseerd verenigingsverband. Dit geldt vooral voor sporten als squash, golf, tennis, fitness en wintersporten, zoals skiën. Het is jammer dat aan deze ontwikkelingen niet of nauwelijks aandacht wordt besteed. Bovendien leiden de commerciële activiteiten in een bepaalde tak van sport regelmatig tot samenwerking met bestaande sportorganisaties. Slechts een klein deel van de 550.000 squashspelers is daadwerkelijk georganiseerd. De bond moet wel alle facetten van sportbeoefening, top- en breedtesport, aanbieden, maar komt vaak voor een dichte subsidie- en ondersteuningsdeur te staan. Dit zal in toenemende mate een probleem worden.

Op het terrein van de dopingbestrijding zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. Voor alle takken van sport is een dopingreglement verplicht en in alle takken wordt gecontroleerd. De volgende stap is dat gestreefd moet worden naar meer eenduidigheid in de lijst met niet toegestane middelen. De CDA-fractie heeft een half jaar geleden de toezegging gekregen dat het dopinggebruik in de breedtesport zal worden onderzocht. Wat is de stand van zaken van dat onderzoek? De betekenis van sport en sportbeoefening zal de komende jaren alleen nog maar belangrijker worden. Het is dan ook geen toeval dat het CDA – als enige overigens – het brede concept van “Nederland sportland” in het verkiezingsprogramma heeft overgenomen. Sport is voor het CDA doel en middel en in dat opzicht moet de sport in één adem worden genoemd met begrippen als gezondheid, onderwijs en het bedrijfsleven. Sport is voor iedereen en door iedereen. Sport is voor alle generaties. Het vak lichamelijke opvoeding hoort in onze ogen een verplicht vak te zijn op de basisscholen en binnen het voortgezet onderwijs. Daarnaast zou moeten worden onderzocht hoe sport en onderwijs elkaar kunnen versterken. Binnen de georganiseerde sport wordt het steeds moeilijker om geschoold en gediplomeerd kader

aan te trekken. Het CDA doet daarom de suggestie om de vakleerkrachten op school ook professioneel in te zetten bij één of meer sportclubs. Omgekeerd kunnen de gediplomeerde trainers die op het sportveld en in het zwembad actief zijn wellicht meer binnen het onderwijs ingezet worden. VWS en OCW zouden op dit punt één of meer pilots moeten uitwerken.

Het zijn vooral de gemeenten die een veelvoud van het geld dat het Rijk uittrekt voor sport beschikbaar stellen. Op jaarbasis wordt door gemeenten voor sportaccommodaties en -activiteiten meer dan 1 mld uitgetrokken. Dan past het Rijk slechts bescheidenheid. Nederland, de provincies en gemeenten, telt vele – en veelal ook uitstekende – accommodaties. Op onderdelen zijn er echter leemten. Het ontbreekt met name aan accommodaties gericht op topsport: zalen, baden en hallen die internationaal de toets der kritiek kunnen doorstaan, waar grote wedstrijden en toernooien kunnen worden gehouden; accommodaties die zowel voor de breedtesport als voor de topsport kunnen worden gebruikt. De CDA-fractie vindt dat er een gericht accommodatiebeleid moet worden gevoerd: daar investeren waar de vraag en de meerwaarde het grootst zijn. Er zijn inmiddels tal van goede initiatieven, zoals in Eindhoven, Apeldoorn, Rotterdam, Zeist, Herenveen en Almere. Ook heeft NOC-NSF onlangs de plannen om te komen tot het Olympisch trainingscentrum bij Papendal gepresenteerd. Voor alle sportcomplexen geldt dat zij alleen in samenhang met andere projecten kunnen worden gerealiseerd. Niet alleen het ministerie van VWS, maar ook de ministeries van VROM, EZ en OCW, sportbonden, clubs, provincies, gemeenten en anderen zijn erbij betrokken. Voor de CDA-fractie is daarmee duidelijk dat een belangrijke coördinerende en regisserende rol moet zijn weggelegd voor het ministerie van VWS. NOC-NSF heeft in een notitie “Het speelveld topsport in beweging” een prima aanzet gegeven en de noodzaak van samenhangend beleid onderschreven. De roep om een gericht evenementenbeleid wordt eveneens steeds luider. Na het succes van Euro 2000 en de Olympische medailleregen in Sydney is de vraag hoe Nederland meer grote sportevenementen kan

organiseren alleen maar toegenomen. Het gaat hierbij vooral om de kandidaatstelling en de organisatie van evenementen als Champions Trophy, Grand Prix, TT, WK's en EK's voor alle takken van sport. Dergelijke evenementen hebben in het algemeen een grote pr-waarde en tegelijkertijd aantrekkingskracht op de breedtesport. Ook hier geldt dat voor de afstemming en coördinatie een belangrijke rol moet zijn weggelegd voor VWS. NOC-NSF heeft zowel voor het accommodatieplan als voor het evenementenbeleid een hoog ambitieniveau. Er wordt gesproken over een startkapitaal van 65 mln euro voor beide initiatieven. Hoe reëel is dit te noemen? Voorzitter. In het voetbalseizoen 1998-1999 is een aantal wedstrijden gestaakt naar aanleiding van spreekkoren op de tribunes. Ter voorkoming van kwetsende spreekkoren heeft de CDA-fractie gevraagd om samen met de KNVB een plan van aanpak uit te werken. Een en ander heeft geresulteerd in een richtlijn waaraan iedereen zich probeert te houden. Uitgangspunt is dat clubs en supportersverenigingen in beginsel zelf verantwoordelijk zijn voor het gedrag van hun supporters of van hun leden. Verwacht wordt dat al het mogelijke wordt gedaan om ongewenste spreekkoren c.q. verbaal geweld tegen te gaan. De rol van de scheidsrechter is dat hij, zo blijkt uit de toelichting, slechts hoeft op te treden als er sprake is van massaal discriminerende spreekkoren tegen spelers of tegen het arbitraire trio. De CDA-fractie vindt dit een veel te magere uitkomst. Wat op straat en elders in de publieke, openbare ruimte niet wordt getolereerd, hoort ook niet in het stadion. Ook dit seizoen waren er kwetsende spreekkoren. Het is goed dat dan onmiddellijk wordt opgetreden. De wedstrijd stilleggen en als het nodig is onmiddellijk staken, is ons devies. Het is bovendien logisch dat de clubs en de supporters daadwerkelijk worden aangepakt, als dat nodig is. Dat kan betekenen dat een volgende wedstrijd zonder publiek wordt gespeeld, dat supporters thuisblijven of boetes worden opgelegd. Het zijn slechts enkele sanctiemogelijkheden. In het uiterste geval kan er nog verder worden gegaan.

De heer **Middel** (PvdA): Wat bedoelt het CDA met “verder gaan”? We

praten daar wel vaker over, maar het wordt nooit duidelijk wat dat "verder gaan" dan is. Betekent dat punten in mindering brengen of licentie intrekken?

De heer **Meijer** (CDA): Je zou ook strafrechtelijk misschien verder kunnen gaan.

De heer **Middel** (PvdA): Een club strafrechtelijk aanpakken?

De heer **Meijer** (CDA): Ik bedoel personen. Als je tot aanhouding van personen overgaat, is die mogelijkheid niet uitgesloten.

De heer **Middel** (PvdA): U zegt dat u de clubs wilt aanpakken. U geeft een paar voorbeelden, waar ik het helemaal mee eens ben. U zegt vervolgens dat je nog verder zou kunnen gaan.

De heer **Meijer** (CDA): Ik bedoel dan naar de individuen toe.

De heer **Middel** (PvdA): Dat valt me een beetje tegen.

De heer **Meijer** (CDA): Ik wacht af wat de heer Middel voor initiatieven heeft. Voor ons gaat het erom dat je naast de clubs mogelijk ook de individuen kunt aanpakken. Wij wijzen in het verlengde hiervan op de noodkreet van de COVS – de centrale organisatie van scheidsrechters – die ons recent bereikte. De COVS is een vrijwilligersorganisatie die jarenlang meer dan 10.000 leden telde, maar inmiddels zo'n 20% van haar leden heeft verloren. Molestaties en andere ontwikkelingen maken dat er steeds minder scheidsrechters komen. Dat is in vele opzichten zorgelijk. In het plan "De waakhond is wakker" gaat de COVS in op meerdere knelpunten. De CDA-fractie doet de suggestie om samen met de COVS een motivatieproject uit te werken. Eerdere initiatieven om met de KNVB in het kader van het project Werving en behoud nieuwe vrijwilligers te werven, zijn niet succesvol gebleken. Helaas blijkt de slag verloren, concludeert de COVS. Dat is zorgelijk, want de scheidsrechters zijn betrokken bij meer dan 1 miljoen actieve voetballers. Voorzitter. Nog twee korte punten. Het probleem met de fiscaliteit doet zich in de sport steeds vaker voor. Hoge en lage tarieven bij sporthallen en ijsbanen geven steeds meer

problemen bij de exploitatie. De CDA-fractie vraagt de staatssecretaris of het mogelijk is om op korte termijn een nota inzake sport en fiscus het daglicht te laten zien, opdat duidelijkheid ontstaat met betrekking tot de fiscaliteit bij dit soort hallen en de exploitatietekorten die daar voorkomen.

Ten slotte is er nog de kritieke financiële positie van het sportmuseum te Lelystad, een museum waarvan je kunt zeggen dat het in feite meer cultuur is dan sport. Toch is mijn vraag of de staatssecretaris in samenspraak met de staatssecretaris van OCW dit probleem kan aankaarten. Misschien wil zij enerzijds bezien of verhuizing naar het Olympisch stadion in Amsterdam tot de mogelijkheden behoort en anderzijds of de kritieke financiële positie van dit museum op enige manier kan worden opgelost. Het zou triest zijn als wij een stuk sportcultuur op deze manier verloren zouden laten gaan.

De heer **Middel** (PvdA): Voorzitter. Dit is het sportdebat van het jaar en misschien van deze hele kabinetsperiode. We willen dan ook een beetje terugkijken. Ik heb dat ook gezegd toen ik een betoog mocht houden op het jubileumcongres van de Nederlandse culturele sportbond, de voormalige arbeiderssportbond, waar ik me als socialist zeer thuisvoelde. Ik heb toen gezegd dat de grote verdienste van Erica Terpstra is geweest dat zij erin geslaagd is om via de politiek veel aandacht voor de sport te krijgen. Dat is een grote verdienste, waar we haar dankbaar voor mogen zijn. Voor die tijd was sport helemaal geen thema in de landelijke politiek, behalve wanneer er kaartjes verdeeld moesten worden voor mooie wedstrijden. Dan stonden de politici vooraan. Erica heeft daartoe een aanzet gegeven. Deze staatssecretaris is erin geslaagd om ook aan het beleid invulling te geven. Die combinatie van enthousiasme en beleid heeft ertoe geleid dat er in de afgelopen jaren erg veel gebeurd is. Er is een verdubbeling van het sportbudget. Als je ziet welke resultaten er geboekt zijn, dan mogen wij er blij mee zijn. Het heeft ook te maken met de sporteuforie na de successen in Sydney. Wij staan in de toptien van de wereld met sport. Dat is prachtig en dat moeten wij zo zien te houden. Er is ook een impuls in de breedte geweest voor sport. De

wisselwerking tussen gemeenten en landelijke overheid mag naar mijn mening het grootste succes van dit kabinet genoemd worden.

Als alles zo goed gaat, vraag je je wel af hoe het nu verder moet. Er is veel losgewoeld, maar dat geldt slechts voor een periode van zes jaar. Die zes jaar zijn zo voorbij. Wat gebeurt er daarna? Er moet wel structuur worden aangebracht in hetgeen is losgewoeld. Er zijn nota's geschreven en dat is allemaal prachtig, maar het moet wel uitgevoerd worden. Het kabinet heeft het goed gedaan, maar het kan altijd nog beter. "Veel gedaan en nog veel te doen". Deze slogan zal sommigen bekend voorkomen. Ik mag misschien verklappen dat het de verkiezingsslogan van de PvdA is. Het budget van het ministerie van VWS is beperkt. Er komt meer geld via gemeenten en contributies binnen dan via het ministerie. Als er veel in de sport bereikt is, dan is dat vooral de verdienste van de sportsector zelf en van NOC-NSF. Toch wil ik daar een kanttekening bij plaatsen. NOC-NSF is een koepel van 74 bonden en 30.000 sportverenigingen en dus is NOC-NSF zelf geen bond. NOC-NSF heeft veel initiatieven ontplooid, bijna dagelijks, waaronder veel goeie. De keerzijde is dat NOC-NSF waarschijnlijk onbedoeld de neiging krijgt, anderen te overvleugelen en soms zelfs het departement. Wij hebben vorig jaar bij de begrotingsbehandeling met steun van bijna alle fracties erop gewezen dat de kleine bonden, beter gezegd de bonden van de kleine sporten de dupe dreigen te worden van de successen van de grote sporten. Gelukkig is dat geredresseerd, mede door interventie van de Kamer. Er is namelijk een verschil tussen kleine bonden en bonden van kleine sporten. De KNWU is een kleine bond gezien het aantal leden, maar een grote bond gezien de aandacht voor de wielersport. In een krantenartikel in NRC Handelsblad van woensdag 5 december lees ik over irritatie bij 12 sportbonden. Ik citeer. Nadat de Koninklijke Nederlandse hockeybond zich al eens kritisch over de bemoeizucht van NOC-NSF had uitgelaten, sprak Joop Atsma, voorzitter van de Koninklijke Nederlandse wielervedereniging, zich onlangs negatief uit over de toenemende macht van NOC-NSF. Einde citaat. Daar moeten wij wel even bij

stilstaan. NOC-NSF is een prima club, maar af en toe vraag je je af wat precies de bedoeling is. Het heeft ook wel iets komisch. De agenda voor dit overleg bijvoorbeeld is geheel en al voorzien van commentaar door NOC-NSF. Als wij praten over Mondiaal kleurrijk voetbal, dan is dat voorzien van een standpunt van NOC-NSF. Gaat dat nu niet een beetje te ver?

Mevrouw **Ravestein** (D66): Wij krijgen zelfs het verzoek van NOC-NSF moties in te dienen!

De heer **Middel** (PvdA): Precies. Adviezen zijn altijd welkom. Wij praten met iedereen. Het is een belangrijke club, maar je moet niet overdrijven. De adviezen zijn doorgaans inhoudelijk erg goed en altijd van argumenten voorzien. Je kunt het er soms niet mee eens zijn, maar dat is wat anders. NOC-NSF is echter geen schaduwdepartement en moet dat volgens de fractie van de Partij van de Arbeid ook niet worden. Wij praten al enige tijd over topsportevenementen en accommodatiebeleid, maar het gaat ons niet vlug genoeg. Er is Kamerbrede steun voor een accommodatiefonds. De bonden tonen grote bereidheid tot samenwerking. Veel lokale initiatieven verdienen steun, want zonder bloeden zij vaak dood. De fractie van de PvdA heeft bij de vorige begrotingsbehandeling drie voorbeelden genoemd: Almere, het Omnicentrum Apeldoorn en Sportstad Heerenveen. Die voorbeelden zijn alleen bedoeld om aan te geven dat er spreiding moet komen van accommodaties voor topsportevenementen, dat er een concentratie moet komen van bepaalde sporten in bepaalde gebieden en dat dit allemaal gecoördineerd moet worden. Het ministerie van VWS moet voor de coördinatie zorgen en niet een ander departement of de bonden en evenmin NOC-NSF. Er komen binnenkort kampioenschappen voor handbal, judo, paardensport, hockey en honkbal. Het is belangrijk voor Nederland als die kampioenschappen goed verlopen. Ik hoef niet op de voordelen te wijzen van dit soort kampioenschappen. Wij praten in dit verband al tijden over een fonds, waarin bedrijfsleven en overheid gelden storten. Op verzoek van NOC-NSF ligt er nu een rapport van Ernst & Young,

waarin sprake is van een garantiefonds, een evenementenfonds en een egaliseringsfonds, waarin meteen 65 mln euro gestort wordt. Dat is ongeveer 150 mln gulden. Dat is ook het bedrag waar je in ieder geval aan moet denken. Het is alleen jammer dat er in dat rapport wel staat hoe het moet, maar niet hoe het kan. Over de voeding van het fonds wordt weinig gezegd. Zoals wij het zien, voedt niet alleen de overheid dat fonds, maar ook het bedrijfsleven. Je kunt zelfs denken aan een constructie zoals de breedtesportimpuls, waarbij de rijksoverheid bijdraagt aan topsportaccommodaties en de provincie de mogelijkheid krijgt om eenzelfde bedrag te fourneren, want de provincie is vaak de grootste financierende partij. Ik zal een voorbeeld geven. Je hebt ergens 100 mln voor nodig en het bedrijfsleven stelt 50 mln beschikbaar. De ontbrekende 50 mln kan dan voor de helft door de rijksoverheid en voor de helft door andere overheden worden gefourneerd. Wat vindt het kabinet van dit idee? Het ministerie van VWS moet het voortouw nemen, prioriteiten stellen en overleggen met lagere overheden, maar dat moet wel een beetje snel gebeuren. Ik begrijp het als de staatssecretaris zegt dat zij het gevoel heeft dat zij voor het blok wordt gezet. In Apeldoorn wordt gezegd dat het feest niet kan doorgaan als er geen 25 mln op tafel komt, en voor Sportstad Heerenveen, een fantastisch initiatief, is ook nog overheidssteun nodig. De staatssecretaris moet zich niet laten opjagen, maar zij moet wel haast maken. Ik las in de Volkskrant van dinsdag 4 december een interview met een boze Pieter van den Hoogenband. "Bij de successen in Sydney is het bla bla bla van politici en alles kan ineens, maar als de euforie voorbij is, hoor je niets meer". Hij schetst een beeld van politici die een grote mond hebben als zij op de tribune staan, maar vervolgens niets doen. Ik begreep dat het voornamelijk op minister Jorritsma sloeg. Zij zei in Sydney dat er heel veel moest gebeuren op sportgebied en dat het kabinet dat ook zeker zou doen, maar vervolgens is er niets gebeurd. Uit NRC Handelsblad van zaterdag 8 december maak ik op dat de staatssecretaris niet erg teleurgesteld is. In de introductie staat dat Jorritsma tijdens de Olympische spelen in Sydney onder invloed van

de Nederlandse successen een toezegging heeft gedaan. Alleen is zij tot op heden met geen cent over de brug gekomen. Staatssecretaris Vliegthart gaat er echter van uit dat de minister de toezegging die zij in Sydney heeft gedaan, nakomt. "De accommodaties hebben ook een economische impact", vindt de staatssecretaris. "Jorritsma heeft ook toegezegd dat er op die manier naar gekeken zou worden. Dus ik ga er zonder meer van uit dat zij haar woorden zal waarmaken." Dat is prachtig. Wij horen straks graag hoe dit gaat gebeuren, want dit is het sportdebat van deze kabinetsperiode. Ook ICES-middelen zullen moeten worden besteed aan de accommodaties. Een aantal steden heeft daar ook al om gevraagd, zoals Rotterdam en Apeldoorn. Ik meen dat ook Papendal daarbij hoort. Zij zijn echter buiten de eerste ronde van de selectie geplaatst, omdat die verzoeken onvoldoende onderbouwd zouden zijn. Dat begrijp ik niet goed. Als iets voldoet aan de ICES-criteria, dan is het wel een accommodatie voor topsport. Met andere woorden, er moet iets gebeuren. Er moet druk gezet worden op het ministerie van EZ en op de verdeling van de ICES-middelen. Mijn partijgenoot Eppo Bolhuis heeft er bij de begrotingsbehandeling van het ministerie van Economische Zaken ook al voor gepleit. Het mooie is nog dat er geen partijpolitiek verschil van mening over is. Wij vinden allemaal dat het moet gebeuren. Waarom duurt het dan zo vreselijk lang? Als de staatssecretaris denkt dat het helpt, willen wij in tweede termijn best een motie indienen. Ik kan mij niet anders voorstellen dan dat de hele Kamer wil dat er iets gebeurt. Het ministerie van VWS zou trouwens ook wat in dat fonds moeten storten. Het moet natuurlijk niet ten koste gaan van ander beleid. Als er geld overblijft op de begroting van VWS, kan dat daarvoor gebruikt worden. Ik meen zelfs gehoord te hebben dat het gaat om een bedrag van ongeveer 10 mln. Als je moet kiezen tussen Zalm en de sport, is het toch heel simpel? Dan kies je toch voor de sport? De Kamer wil het kabinet daar eventueel wel bij helpen door middel van een amendement of een motie. Wanneer komt de beleidsbrief over sport en televisie? Met televisierechten wordt schandalig veel geld verdiend en een klein deel ervan

gaat naar de sport. Het lijkt mij dat de sport daarvan best wat meer mag krijgen.

Er is een briefwisseling over geweest, maar mij is nog steeds niet duidelijk of de sportarts een medisch specialist is.

Mondiaal kleurrijk voetbal is een sympathiek initiatief. De Kamer heeft indertijd gevraagd of dat initiatief niet kan worden ondersteund. Het antwoord van het kabinet was duidelijk: het kan niet, want dat kan een gigantische precedentwerking hebben. De gemeente Amsterdam en de KNVB hebben zich op hetzelfde standpunt gesteld. Het houdt natuurlijk een keer op, maar nu staat het weer op de agenda omdat sommige fracties er weer over willen spreken. Het initiatief heeft te maken met integratie, met migranten en dergelijke en ik begrijp dat dit wat gevoelig ligt. Maar toch moet je ook hierin consequent zijn. Dit valt niet onder de titel subsidiëring van de sport en dan moet je het ook niet doen. Als je rare bokkensprongen maakt waarbij je tegelijkertijd een precedent schept, ben je als beleidsmaker onduidelijk bezig. Het is heel spijtig, maar nu houdt het voor ons echt gewoon op.

Er moet een betere afstemming komen tussen de opleidingen van de bonden aan de ene kant en de professionele opleidingen aan de andere kant. De opleidingen van de bonden zijn wel professioneel van karakter, maar hebben vooral betrekking op mensen die als vrijwilliger in de sport actief zijn. En wij hebben nog steeds geen Sporthochschule – ik zou niet weten hoe dat in het Nederlands moet heten – maar gelukkig is collega Rijpstra met een dissertatie hierover bezig. Misschien kan hij straks de leerstoel aan de Nederlandse Sporthochschule bezetten! Voorzitter. De opmerkingen van de kant van de CDA-fractie over het olympisch sportmuseum in Lelystad ondersteun ik van harte. Het moet een “doeseum” worden waarbij de bezoekers actief worden beziggehouden. Het lijkt mij dat deze voorziening niet verloren mag gaan en ik heb de nodige verwachtingen op dit punt.

Voorzitter. Spreekkoren zijn er in soorten en maten. “FC Groningen wordt kampioen en dan niet van de eerste divisie” is niet kwetsend. Er zijn kwetsende spreekkoren waarbij uitdrukkingen als “kankerlijzer”

worden gebezigd. “Hondelul” valt er kennelijk niet meer onder. Ten slotte zijn er discriminerende spreekkoren. Tussen wat kan en wat niet kan, valt moeilijk een scheiding aan te brengen. Zelfs een van de meest integere en respectabele trainers van de eredivisie, Foppe de Haan, heeft afgelopen zaterdag de scheidsrechter een “lul” genoemd. Toen hem gevraagd werd waarom hij dat riep, antwoordde hij: het is gewoon zo. Dat was een helder antwoord en eigenlijk was ik het ook wel met hem eens. Maar zoiets mag je dus niet zeggen en Foppe de Haan heeft zelf ook gezegd dat hij dat woord niet had moeten gebruiken. De vraag is waar je de grens legt. Er worden zo’n 600 wedstrijden per jaar gespeeld in het betaalde voetbal. 45 daarvan – nog geen 8% – worden geconfronteerd met massale spreekkoren. Het valt mij op dat het bijna altijd dezelfde clubs zijn waar het gesodemieter plaatsvindt. Er zijn clubs die er echt bovenuit steken. Dit heeft alles te maken met het feit dat die clubs geen supportersvriendelijk beleid voeren. Bij clubs die wel een goed supportersvriendelijk beleid voeren zoals Heerenveen of RKC gebeuren die vervelende dingen niet. Je moet de clubs aanspreken op wat er mis is.

Bij de beoordeling van de vraag of een spreekkoor nu wel of niet kan, moet de scheidsrechter een centrale rol spelen. De scheidsrechter wordt echter vaak gehandicapt door het feit dat hij alleen let op het verloop van het spel en niet op wat daaromheen gebeurt. Hij let alleen maar op de bal en vaak niet eens goed genoeg zoals wij zagen bij Roelof Luinge. Wat er omheen gebeurt, volgt hij niet. In de stukken wordt opgemerkt dat er interactie moet komen tussen de scheidsrechter en het publiek. Ik denk dat de scheidsrechter een veel centralere positie moet krijgen. Een scheidsrechter moet kunnen beslissen of een wedstrijd wordt gestopt of niet. Hij moet ook advies geven over wat er dan vervolgens moet gebeuren.

De heer Meijer heeft gevraagd hoever je kunt gaan. Je kunt natuurlijk een wedstrijd zonder publiek spelen of boetes geven, maar ik vind dat je ook eens een keer een voorbeeld moet durven stellen. Wij durven dit niet in Nederland; er worden geen punten in mindering gebracht aan clubs, er wordt geen licentie ingetrokken. Steeds weer

staan er hele verhalen in de krant als wordt bedreigd dat licenties worden ingetrokken, maar het gebeurt niet. Je moet eens een keer een voorbeeld stellen.

De heer **Meijer** (CDA): Het is heel interessant wat de heer Middel zegt, maar hij trekt wel een erg grote broek aan. Als hij al niet het verschil weet tussen de spreekkoren, hoe wil hij dan komen tot rigoureuze maatregelen als het intrekken van licenties of het in mindering brengen van punten?

De heer **Middel** (PvdA): Ik weet wat discriminerend is, dat weet iedereen. Zodra die spreekkoren racistische kreten slaken, is het evident. Over die categorie zullen wij niet van mening verschillen. Ik weet echter niet waar precies de grens ligt tussen kwetsend en niet-kwetsend. Ik noem het voorbeeld van de roep “hoerenjong”. In plaats daarvan wordt er nu “boerenjong” geroepen, overigens is dit een geuzennaam in de streek waar ik vandaan kom. De klank is hetzelfde. “Hoerenjong” is kwetsend, maar “boerenjong” wordt met dezelfde intentie geroepen. Ik vind het heel moeilijk om daartussen onderscheid te maken. Een scheidsrechter moet aanvoelen in welk klimaat de wedstrijd verloopt en moet kunnen beslissen of de wedstrijd moet worden gestaakt. Dit zal altijd moeten gebeuren na discriminerende uitingen en na uitingen die door de scheidsrechter als kwetsend worden beschouwd. Het is niet mijn bedoeling om clubs op grote schaal aan te pakken. Ik wijs er echter op dat wij altijd zeggen dat er iets moet worden gedaan aan voetbalvandalisme, maar ook dat wij ervoor terugdeinzen om die laatste stap te zetten. Je merkt dit ook in discussies met vertegenwoordigers van de samenleving. Als je dan een voorbeeld noemt, krijg je te horen: jij bent tegen onze club. Ik noem altijd Ajax waar het vaak misgaat, maar ook bij Feyenoord gaat het vaak mis. Dan wordt direct gezegd dat je tegen die club bent. Daar gaat het niet om. Het gaat erom dat wij het als samenleving eens aandurven om een grens te trekken. Als de clubs dit zelf niet kunnen, moet er een voorbeeld worden gesteld. Overigens kunnen sommige clubs dit merkwaardigerwijs wel. Ik wil niet op grote schaal straffen, maar ik zou het wel goed vinden als een licentie voor een

seizoen wordt ingetrokken. Waarom niet?

De heer **Meijer** (CDA): Ik denk dat de vraag veel centraler is: waarom komt dit bij andere sporten niet of nauwelijks voor en bij voetbal wel. Daaraan zouden wij eens meer aandacht moeten besteden.

De heer **Middel** (PvdA): Als volkssport bij uitstek is voetbal een uitlaatklep voor heel veel maatschappelijke ongenoegens. Je kunt daarover discussiëren, maar intussen gaat dit wel gewoon door, ieder seizoen weer. Wij zullen eind januari aanstaande met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van gedachten wisselen over de aanpak van voetbalvandalisme en dan wordt dit punt misschien ook weer meegenomen, maar ik vind het goed dat het ook nu aan de orde wordt gesteld. Ik vind dat wij een keer de durf moeten hebben om een club aan te pakken of misschien wel twee of drie clubs. Ik ben ervan overtuigd dat de andere dan tot inkeer komen. Als je deze wonden iedere keer als een zachte heelmeeester behandeld, worden zij alleen maar van kwaad tot erger.

De heer **Rijpstra** (VVD): Wie moet die clubs dan aanpakken?

De heer **Middel** (PvdA): De KNVB! De bond regelt de competitie en geeft de licenties. Er zal overleg moeten komen tussen de overheid en de bond. De bond is verantwoordelijk voor het verloop van de competitie, het uitroepen van de kampioen en noem maar op. De bond zal tot daden moeten overgaan, heel simpel.

Mevrouw **Ravestein** (D66): Er zijn al zoveel serieuze aanklachten tegen discriminatie die het bij de rechter niet halen. Moet de KNVB nu zo'n rol gaan vervullen? Ik vind dat u wel erg veel vraagt, vooral omdat zo moeilijk te traceren is wat werkelijk zo beledigend en discriminerend is bedoeld als het wellicht overkomt.

De heer **Middel** (PvdA): Wij moeten de strafrechtelijke benadering zeker niet laten schieten, maar als er heel vaak wordt geroepen dat joden aan het gas moeten of als er oerwoudgeluiden gemaakt worden als een gekleurde jongen aan het voetballen is, dan kunnen wij dat toch niet over

ons heen laten gaan? Dan ga je toch niet even de zaak vijf minuten stilleggen, waarna het dan weer gebeurt?

Mevrouw **Ravestein** (D66): Ik ben het met u eens dat dán de scheidsrechter moet ingrijpen.

De heer **Middel** (PvdA): Op dat moment! Maar het kan steeds weer voorkomen. Mijn stelling is dat bij de 8% van de wedstrijden waar het voorkomt – dus bij 92% niet, vergeet dat niet – het vaak om dezelfde clubs gaat. Het zijn steeds dezelfde zich supporters noemende figuren die dat doen. Die moet je pakken. Als hun clubs er kennelijk niet in slagen om die mensen zoveel bij te brengen dat zij het laten, wat andere clubs blijkbaar wel kunnen, moet je die clubs aanpakken.

De heer **Rijpstra** (VVD): De heer Middel zegt dus in feite dat die zogenaamde supporters eigenlijk niet in het stadion thuishoren en geweerd zouden moeten worden. Dan komen wij weer bij de discussie van drie jaar geleden. Hoe weren wij die mensen dan?

De heer **Middel** (PvdA): Daar zijn wij blijkbaar drie jaar geleden niet in geslaagd. Laat de clubs zelf maar wat inventiever worden. Het gaat nu te ver om in een interruptiedebatje dit helemaal uit te spreken, maar mijn punt is dat clubs ontzettend veel aandacht besteden aan van alles en nog wat, ontzettend veel investeren, met sponsors en weet ik wat voor toestanden, maar dat maar een paar clubs in de eredivisie in Nederland – ik heb Heerenveen en RKC genoemd en er zullen er ongetwijfeld nog een paar zijn – die echt investeren in hun supporters. Daar is vrijwel nooit gedonder. En als er gedonder is, komt het van de bezoekende partij. Meestal gebeurt dat niet, want je ziet Ajax- en Feyenoordsupporters nergens zo braaf als in het Abe Lenstrastadion. Die worden meteen gepakt door de sfeer daar.

Ik heb degene die de nota Sport, bewegen en gezondheid heeft geschreven zojuist al gefeliciteerd, want het is een heel leesbare nota, een knap stuk werk. Het probleem met nota's is echter wel vaker hoe zij geïmplementeerd moeten worden. Er moet meer gebeuren op lokaal gebied, maar hoe doe je dat? Doe je

dat via sport op school? Hoe wordt de gezondheidssector meer sportminded, vooral de verzekeringen? Zij zouden sport- en bewegingsactiviteiten moeten vergoeden, ook voor mensen die aangepast moeten sporten. Hoe kun je min of meer dwingend voorschrijven dat werknemers voldoende bewegen? Worden de dopingreglementen wel voldoende nageleefd? Is de controle effectief? De conclusie van de nota is dat je bij de jeugd moet beginnen. Het is van belang de gecombineerde functie van sportleerkracht van de brede buurtschool en sportbuurtwerker in te stellen. Ik vind het een goede nota, dus ik ga naar het volgende onderwerp, Service Médical. Wij zijn nu bijna een jaar bezig met Service Médical. Als je ziet hoeveel aandacht en moeite eraan is besteed en wat er is gedaan, wat wij vragen en om hoeveel geld het gaat, dan staat dat in geen verhouding tot elkaar. Wij zijn er gelukkig vanaf het begin, toen Service Médical zich tot ons wendde, in geslaagd om dit buiten de partijpolitiek te houden. Er was een bijna Kamerbrede steun. Alleen D66 deed een beetje moeilijk en GroenLinks was een beetje aarzelend. Verder vond men toch echt dat die voorziening ondersteuning verdiende. Het is vrijwilligerswerk, dat in wezen ontzettend kostenbesparend is voor de gezondheidszorg. Voor de sport heeft het een belangrijke functie. Het moet gewoon ondersteund worden. Het zou gewoon in het verzekeringspakket moeten. Omdat dit nog niet is gebeurd, moet er een overbruggingsfase worden ingesteld, waar een beetje geld voor moet zijn. Als je nu de correspondentie vanuit VWS ziet na het eerste verzoek van Service Médical, dan denk je: Kafka is nog niet dood. Hij leeft, vroeger in Rijswijk en nu in Den Haag, op het ministerie van VWS. Service Médical vroeg in eerste instantie slechts om erkenning. Het antwoord van minister Borst was dat er geen subsidie wordt verstrekt, terwijl daarom dus nooit is gevraagd. De ene bewindspersoon van het departement, minister Borst, zegt dat het niet valt onder de "volksgezondheid" en hoort bij de "sport". Sport heeft een heel goed hart voor Service Médical; men heeft niet voor niets een auto gesponsord en wat geschoven met geld. De bewindspersoon voor sport zegt echter, en

terecht, dat het onder de gezondheidszorg valt. Daarbij komt nog de discussie of het wel of geen ambulancevoorziening is. Service Médical heeft aangegeven dat het om een unieke voorziening gaat die in alle opzichten kostenverlagend werkt, mensen enthousiasmeert en waarvan de opdrachtgevers zeggen dat die niet verloren mag gaan. De hele Kamer was het daarmee eens. Wij zijn bewust niet met moties gekomen en hebben ook geen vragen gesteld. Wij wilden het regelen via de procedurevergadering en hebben aangegeven dat het antwoord van het departement ons niet beviel en dat wij er niets van begrepen dat het op zo'n rare manier ging. Het departement moet nu eens over de brug komen en bewerkstelligen dat deze voorziening wordt opgenomen in de verzekeringssector en zo, of eventueel via de AWBZ, wordt gefinancierd. Als dat allemaal niet mogelijk is, horen wij dat wel; er moet nu wel een duidelijk antwoord komen van de staatssecretaris. Een jaar lang is dat er namelijk niet gekomen, ondanks alle brieven. Wij vragen de staatssecretaris ervoor te zorgen dat het wordt gecontinueerd. Een overbrugging kost – ik heb dat drie maanden geleden berekend – slechts twee ton per jaar, dus het moet mogelijk zijn om dit gedurende één of twee jaar te financieren. Service Médical kan dan verder. Een tweede initiatief in dit verband – volgens mij zijn er niet meer – is de stichting Medical Team Nederland. Deze organisatie is iets anders van aard en is gevestigd in Kootstertille. De vestigingsplaats van Service Médical is Maastricht. Beide werken overigens in het gehele land en in verschillende sporten. De stichting Medical Team Nederland richt zich grotendeels op de motorsport en Service Médical concentreert zich op de wielersport. Er zijn ook verschillen met betrekking tot de status van de ambulance. De een mag wel ambulance rijden en de ander mag dat slechts in verkapte vorm. Het is belangrijk dat dit soort initiatieven niet verloren gaat. Dit is hét voorbeeld waarbij sport, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk samengaan. De kosten zijn laag en de opbrengst is hoog. Een slim departement of bewindspersoon moet dan onmiddellijk Franz Kafka de deur uitsturen en zorgen dat het wordt geregeld.

Mijn laatste punt is principieel van

aard gaat dus niet meteen geld kosten, hoewel mijn vorige punt ook niet duur was. Wij vinden dat de maatschappelijke betekenis van sport beschermd en benadrukt moet worden. De publieke functie die sport heeft, moet behouden blijven. Die publieke functie is belangrijker dan de economische functie, wat ook blijkt uit de nota. Sport moet je niet verwanselen aan de commercie. Via sport, het organiseren van evenementen en het uitzenden van sportwedstrijden, wordt grof geld verdiend. Er zijn mensen die daarmee hun zakken vullen, waardoor het geld niet ten goede komt aan de sport en de ontwikkeling daarvan. Het vloeit niet terug naar de bonden. Dat sport een publieke zaak is, moet ook bij wet worden erkend. Op die manier kan de sport worden beschermd. Nationale sportorganisaties spelen daarin een heel belangrijke rol en duurzame steun van de overheid is daarbij nodig. Ik ben idealist, maar geen Don Quichot. Commercialisering is nooit helemaal te stoppen en dat moet ook niet; sponsoring heeft ook zijn positieve kanten. Als de commercie echter in de plaats komt van sport, is er iets mis. Volgens de Mededingingswet is het zo dat de sport niet het monopolie heeft op bijvoorbeeld het organiseren van competities en het uitroepen van kampioenen. Wij vinden dat dit wel zo zou moeten zijn. In Frankrijk is bij wet geregeld dat de landelijke sportbonden de enige zijn die de bevoegdheid hebben om nationale competities te organiseren en kampioenen uit te roepen. De Mededingingswet moet dus zodanig worden aangepast dat dit ook in Nederland zo wordt en dat de marktwerking in de sport wordt afgeremd. In de Volkskrant van vrijdag staat dat de voorzitter van het IOC, Rogge, zich ertegen keert dat er bijvoorbeeld in het topvoetbal en het basketbal Euroliga's worden opgericht. Daarbij is het de bedoeling dat er zoveel mogelijk geld wordt verdiend, natuurlijk ook door de clubs zelf en in steeds meer gevallen door de aandeelhouders. Het geld van deze organisaties moet echter terug naar de bonden, dat moet niet blijven hangen, het moet gebruikt worden voor de ontwikkeling van de sport.

De heer **Meijer** (CDA): Waar heeft u dit punt nu opgevestigd? Zijn er

duidelijke signalen van de bonden dat de commercie te veel geld uit de sport weghaalt? Ik denk dat de bonden zonder de inbreng van commerciële bureaus bij het organiseren van evenementen en wedstrijden die zij zelf niet aan kunnen, veel minder geld zouden binnenkrijgen. Waaruit leidt u af dat men af zou willen van die commerciële bureaus?

De heer **Middel** (PvdA): Het kernpunt van mijn betoog was de Mededingingswet, niet de rol van de commerciële bureaus. Maar goed, ik begrijp wel hoe u hierop komt; u heeft waarschijnlijk het debat hierover tussen de heer Atsma en mij gehoord. De grondgedachte is dat vrijwilligers, gemeenten en leden gigantisch veel in de sport investeren. Een voorbeeld op microniveau. DOS Kampen speelt zaterdagvoetbal in de hoofdklasse en ontzettend veel vrijwilligers zijn daar bezig om bepaalde jongens in het eerste elftal te krijgen. Op een gegeven moment was er Jaap Stam, die verkocht werd aan Cambuur en later weer aan andere clubs. Die is goed terechtgekomen, behalve op dit moment even. Welnu, die club draait op vrijwilligers. Op een gegeven moment blijkt dat er in de kantine van alles kapot is, maar dan komt er geen enkele steun meer van degene die dankzij de inzet van al die vrijwilligers en al die contributies groot geworden is. Op macroniveau komt dit in nog sterkere mate voor. De sport wordt groot gemaakt door de niet aflatende inzet van een miljoen vrijwilligers, wat uniek in de wereld is. Zonder dat zij er een cent aan willen verdienen – sterker nog, ze geven er veelal zelfs geld aan uit – steken zij er ontzettend veel energie in om de sport te laten groeien. Vervolgens lopen er mensen weg met het resultaat, omdat zij de expertise hebben om bepaalde activiteiten te ondernemen en daar grof geld aan te verdienen. Neem bijvoorbeeld de KNWU, een bond met een klein aantal leden. De KNWU kan allerlei dingen niet zelf organiseren, dus ze schakelt er een bureau voor in. Wat dat bureau verdient, staat in geen verhouding tot wat zo'n bond ervoor krijgt. In de tenniswereld is het nog veel duidelijker. Daar worden toernooien niet meer door de bond zelf georganiseerd, het wordt helemaal uitbesteed aan bureautjes, die er een

veelvoud aan verdienen van wat er terugvloeit naar de bond. Ik vind dat je dit zou moeten voorkomen door aan te geven dat bepaalde activiteiten voorbehouden zijn aan bonden. Het probleem is alleen dat de huidige Mededingingswet niet toestaat dat nationale sportorganisaties, private organisaties die een publieke functie hebben, een monopoliepositie hebben. Ik vind dat dit wellicht wel zo zou moeten zijn. Ik zal op dit punt geen initiatiefwet indienen, ik wil hierover een discussie starten. En ik vraag de staatssecretaris, dit eens te onderzoeken.

De heer **Rijpstra** (VVD): Zo had ik uw inbreng ook begrepen. Ik ben best bereid om hierover eens verder te discussiëren, want ik ben het met de heer Meijer eens dat het best goed zou zijn, eens een overzicht te krijgen van wat er werkelijk in de sportwereld omgaat en of er echt zoveel aan de strijkstok blijft hangen. Ik kan me niet voorstellen dat een bond het voor lief neemt dat hij door het inschakelen van een commercieel bureau veel geld misloopt, als hij een activiteit ook zelf zou hebben kunnen organiseren. Als het echt om vele miljoenen ging, zou ik er als bondsbestuurder een aantal eigen mensen aan zetten. Dus voordat ik hierover een oordeel geef, wil ik weten hoe de situatie is, maar op zichzelf ben ik best bereid tot een discussie hierover.

De heer **Middel** (PvdA): Ik ben blij dat de heer Rijpstra de gedachte ondersteunt om de discussie aan te zwengelen. Er komen steeds meer commerciële initiatieven en steeds meer geld dat daaraan verdiend wordt vloeit niet terug naar de sport. Ik kan mij voorstellen dat de KNWU een onderzoek daarnaar uitbesteedt omdat men zelf geen expertise in huis heeft.

De heer **Rijpstra** (VVD): Gemeenten houden ook nogal eens geld over aan een groot evenement. Moet van de spin-off ook nog iets naar zo'n gemeente terugvloeien?

De heer **Middel** (PvdA): Die discussie moet op lokaal niveau gevoerd worden. Een gemeente kan mede geld in een accommodatie stoppen zodat daar een spin-off voor terugkomt, maar dit is puur een lokale aangelegenheid.

Ik begon mijn betoog met een verwijzing naar mijn spreekbeurt bij de Nederlandse culturele sportbond. Ik zei toen dat het goed zou zijn als Nederland een minister voor sport zou hebben, maar het is beter als sport een volwaardig onderdeel uitmaakt van gezondheidszorg, welzijn en educatie. Sport mag geen ondergeschoven kindje te zijn: sport moet eigenlijk vooropstaan.

De heer **Pitstra** (GroenLinks): In de jaren zestig en zeventig heb ik veel van mijn tijd en energie besteed aan tafeltennissen. Als ex-topsporter was het voor mij een interessante ervaring om dit weekend een stapel nota's over sportbeleid door te werken. Als ervaringsdeskundige en actieve deelnemer aan het debat over sport, politiek en sponsoring vind ik het boeiend om deze draad op te pakken.

Nederland is bewegingsarm. Na roken is lichamelijke inactiviteit de grootste risicofactor die verantwoordelijk is voor 8000 sterfgevallen per jaar. Meer dan 40% van de bevolking voldoet niet aan de norm voor voldoende beweging. Een half uur per dag matig intensief bewegen en dat vijf dagen per week. Een percentage van 12 is zelfs inactief en 48% zit er tussenin. Ik vind het een cruciaal gegeven dat meer bewegen veel geld oplevert. Volgens een onomstreden onderzoek zal voldoende bewegen van de Nederlandse bevolking veel geld opleveren, maar liefst 1,6 mld, omdat dit leidt tot minder ziekteverzuim en hogere productiviteit. Als je deze cijfers tot je laat doordringen leidt dit bij GroenLinks tot de conclusie dat meer investeren in een gericht sport- en bewegingsbeleid ook financieel een uiterst rendabele investering is, nog los van andere maatschappelijke doelen.

Het moet mij van het hart dat ik de doelstellingen in de nota bescheiden vind. Van 40% actief naar slechts 50% in 2010, van 12% inactief naar 10%. Waarom zo weinig ambitie? Het bedrag van 150 mln gulden dat op de VWS-begroting voor sport is opgenomen is veel te laag om een ambitieus bewegings- en sportbeleid te kunnen voeren. Ik weet dat het budget verdubbeld is, dat de staatssecretaris extra geld voor de breedte-impuls beschikbaar heeft gesteld en dat er stipendia voor topsporters zijn gekomen. Dit is waar en positief, maar er moet in onze

ogen een nieuwe en krachtige impuls komen en dat kan het beste in een nieuw regeerakkoord gerealiseerd worden.

Er is veel kritiek op de positie van NOC-NSF, maar ik was onder de indruk van haar initiatieven en nota's. Ik geef toe dat ze het debat domineren, maar het zijn redelijke ideeën. Men spreekt over een nieuwe norm van 0,5% van de hele begroting – gekoppeld, net zoals bij Ontwikkelingssamenwerking – en dat komt neer op 400 mln gulden, meer dan een verdubbeling van het huidige budget. Dat hoeft niet van vandaag op morgen. De vraag is eigenlijk waarom wij het niet zouden doen als het een investering is die zich dubbel en dwars terugverdient. Deelt de staatssecretaris deze analyse en, zo ja, gaat zij dit aan Zalm uitleggen? Die weet als econoom toch ook wel wat een rendabele investering is?

In een reactie op de nota inzake sport en gezondheid haal ik enkele brieven kort naar voren, ten eerste de brief van het NISB. Het vindt de nota te smal en wil meer onderzoek naar geestelijk welbevinden. Nog belangrijker vind ik het verzoek om met integrale, wijkgerichte interventies doelgroepen in hun eigen sociaal-culturele gemeenschap direct in te schakelen. Het NISB bepleit verder stevig verankerde experimenten op lokaal niveau, met speciaal accent op allochtone ouderen en chronisch zieken. Wat doet de staatssecretaris met dit verzoek? Het is duidelijk dat fietsen heel gezond is. De Fietzersbond wijst op het ontbreken van het thema fietsen naar school. Ik zal de brief niet uitvoerig citeren; ook de staatssecretaris zal hem hebben gelezen. De bond vraagt om geld voor een grote campagne, zo'n 700.000 gulden. Het lijkt mij een uitstekend idee. Wat is de reactie van de staatssecretaris hierop?

Van HIB, Hart in beweging, kregen wij een heel pakket aan studies over bewegen door hartpatiënten. Er is nog veel te verbeteren. Wat gaat de staatssecretaris hieraan doen? Ik had het al over de breedte-impuls. De nulmeting laat een vrij onthutsend beeld zien: het merendeel van de gemeenten doet weinig, er is geen beleid voor gehandicapte allochtonen, ook in grote steden bestaat het sportbuurtwerk slechts in een paar wijken, speeltuinverenigingen worden niet bij het

beleid betrokken, er zijn weinig dwarsverbanden, er is geen samenwerking met commerciële aanbieders, er is een daling van het schoolzwemmen en 51% van de allochtonen heeft onvoldoende zwemvaardigheid bij het verlaten van de basisschool. De nulmeting komt zo erg dicht in de buurt van de letterlijke betekenis van het woord. De hamvraag is wat er de komende tijd gebeurt om dit beeld volledig te veranderen. In het concept-verkiezingsprogramma van GroenLinks staat de heldere zin: "Bij het verlaten van de basisschool kunnen alle leerlingen zwemmen en fietsen." In de begroting staat dat het schoolzwemmen is gedecentraliseerd, maar dat het in de gaten wordt gehouden. Wordt het, nu het schoolzwemmen blijkt te dalen, geen tijd om het gewoon weer voor te schrijven?

Onthutsend vind ik het verhaal dat eenderde van de 7- tot 9-jarigen nooit buiten speelt. Er is al als kritiek op de Vijfde nota ruimtelijke ordening geuit dat dit thema er niet in voorkomt. Wat doet de staatssecretaris met dit onthutsende gegeven? GroenLinks pleit voor grotere betrokkenheid van kinderen bij en zeggenschap over hun woonomgeving. Ik noem de wipkippen, waarvan kinderen helemaal niet schijnen te houden. Kinderen hebben liever spannende bosjes dan aangeharkte plantsoenen. Trapveldjes moeten terugkomen in het straatbeeld, centraal in de wijk in plaats van aan de rand van de stad. Het sportmuseum, dat anderen al hebben genoemd, lijkt mij een aardig initiatief. Dit moet ondersteund worden. Hoe beoordeelt de staatssecretaris de situatie en wat gaat zij hieraan doen?

Vorig jaar is er een motie aangenomen over Kleurrijk voetbal. Ik begrijp dat de stichting niet aan de criteria voldoet. Het zou geen landelijk initiatief zijn, maar het is juist wel een landelijk initiatief, dat zich lokaal manifesteert. Als er kritiek op de stichting is, moet het openlijk worden gezegd en moet er niet via de sluipweg van de criteria worden gereageerd. Is er iets mee aan de hand of niet? Zo ja, wat is dat?

De heer **Middel** (PvdA): In de brief die alle fracties gezamenlijk gevraagd hebben, staat in duidelijk Nederlands wat het probleem is, namelijk dat het niet om financiering van sport gaat,

maar van het gedoe eromheen: eten, drinken en feestvieren.

De heer **Pitstra** (GroenLinks): Van mijn fractiegenoot Rabbae, die drie van die bijeenkomsten heeft bijgewoond, heb ik begrepen dat het prachtige bijeenkomsten zijn, waar voetbal wordt en waar ook een heleboel omheen gebeurt, zoals in de sport gebruikelijk is. Is het mogelijk, dit initiatief op te nemen in een project van de KNVB? Wil de staatssecretaris zich hiervoor inzetten?

Net dit weekend hebben wij een brief over topsportevenementen en topsportaccommodaties gekregen. De heer Middel heeft er al over gesproken. Er moet inderdaad een fonds komen. Apeldoorn is nu in een impasse. Ook ons bereiken signalen over Sportstad Heerenveen. Het wordt tijd voor een financiële doorbraak, maar de brief die wij dit weekend van de staatssecretaris kregen, is nogal terughoudend, met name op het punt van het fonds. Voor GroenLinks is ICES-financiering geen enkel probleem. Er is nu sprake van een strikte beperking tot puur economische criteria, terwijl ook ik denk dat het er met een wat bredere definiëring van het begrip "economische structuur" prima in zou passen. Er zijn door de heer Middel al vragen over gesteld en ik ben benieuwd hoe dit ligt bij minister Jorritsma. De dogmatiek van het ministerie van Economische Zaken is heel krachtig en om die vanuit de sport te doorbreken, zal niet meevallen, tenzij mevrouw Jorritsma zich misschien haar toezeggingen herinnert die zij gedaan heeft op leuke bijeenkomsten.

Wat betreft de spreekkoren was ik het wel eens met hetgeen daarover in de desbetreffende brief stond: gewoonweg aanpakken, camera's erop enzovoort. Om echter Feye-noord uit te sluiten van de competitie, vind ik wel erg ver gaan.

Er moet geïnvesteerd worden in betere sportopleidingen om tegemoet te komen aan de scholingsvraag van de 1 miljoen vrijwilligers. De 74 bonden vragen om een budget van 2,5 mln en dat lijkt mij een redelijk verzoek. Kan de staatssecretaris, misschien samen met OCW, hier wat aan doen?

Wat betreft de sportgeneeskunde laat zich vaststellen dat de sportartsen worden geweigerd als medisch specialisten. Wil de staatssecretaris

de minister op dit punt aanspreken? Ook een bijdrage in de opleidingskosten – zij moeten die nu groten-deels zelf betalen – vinden wij van belang. Ons ontgaat het ten enenmale waarom een sportmedisch consult niet uit het ziekenfonds vergoed kan worden. Wij vinden dat dit moet gebeuren. Deelt de staatssecretaris deze opvatting? Zo ja, wat gaat zij eraan doen?

De heer **Rijpstra** (VVD): Mijnheer de voorzitter. Het interview met de staatssecretaris, van afgelopen zaterdag, vond ik een heel goed interview; het ging bovendien gepaard met een "beauty" van een foto. Ik noem de staatssecretaris wel eens "de enige vrouw in het mannenbolwerk van de sport" – nu, dat is althans bijna het geval. Ik heb overigens bij de begroting de vraag gesteld om eens aan te geven hoe het is gesteld met het aantal vrouwelijke bestuurders. Dat is immers schrikbarend laag; de staatssecretaris heeft er vorige week op een bijeenkomst nog eens het nodige over gezegd. Ik vind het ook jammer dat Erica Terpstra niet als vice-voorzitter van het IOC is gekozen, want dat zou tevens een vrouw op een topfunctie hebben betekend. Het is echter wel duidelijk dat de staatssecretaris op haar post aanwezig is en domweg goed functioneert. Het interview lezende, gisteravond, dacht ik: zij is gewoonweg té goed en zij wil nog blijven ook op dit departement, met sport in haar portefeuille!

Ik zeg de staatssecretaris dank voor de antwoorden die ook op mijn vragen naar aanleiding van de begroting zijn gegeven. Wat betreft de sportbegroting in het kader van VWS wordt voldaan aan de afspraken met betrekking tot VBTB. Toch vind ik het jammer dat in die begroting niet iets meer over het sportbeleid van het afgelopen jaar en het komend jaar kon worden weergegeven. Ik begrijp wel wat erachter zit, maar er is heel veel gebeurd. Als het erom gaat vast te stellen wat er is bereikt in de afgelopen periode, vraag ik mij af waar wij dit kunnen lezen. Nu, in interviews en ook in het jaarverslag. Het mag echter wat mij betreft best wat meer naar voren komen. Tegelijkertijd is voor mij de kernvraag: sportbeleid is enerzijds een taak van de overheid, maar wat is anderzijds de taak van de sportwe-

reld zelf daarin? Daar ligt een spanningsveld. Als ik al die jaren de revue laat passeren waarin wij over allerlei zaken hebben gesproken, dan constateer ik dat wij de fundamentele discussie over wat nu echt taak van de overheid is en wat niet, in feite niet hebben gevoerd. Het is allemaal tussen de bedrijven door gedaan. Dat blijft een interessante discussie, waar ik zometeen nog even op terugkom. In de afgelopen periode waren de nota's over de breedtesport een groot succes. Dat geldt ook voor de topsportnota. Het belang van topsport wordt erkend en er komt ook geld voor vrij. Verder is er nu een accommodatie- en evenementenbeleid, is er een onderzoek geweest naar sportaccommodaties en is er gekeken naar de samenhang tussen sportopleidingen. Voorts is een aantal regelingen opgesteld, zoals de teruggaaf van de ecotaks. Daar is 30 mln gulden in geïnvesteerd, maar dat geld is nog niet allemaal gebruikt. Wat gebeurt er met het geld dat over is? Mag de staatssecretaris dat nog gebruiken of moet dat terug naar Zalm? Bovendien is er een inkoopregeling voor topsporters opgesteld, zijn er fiscale afspraken gemaakt rond de prijzenregeling van de beroepssporters en is het lage btw-tarief van toepassing op de toegang tot sportaccommodaties. Er is dus heel veel in gang gezet. De winst is dat het niet alleen is gebeurd in samenspraak met de Tweede Kamer, maar ook met de georganiseerde sport zelf. Dat betekent dat sport op de politieke agenda staat. Het sportbeleid leeft sterk in Nederland. Veel gemeenten hebben nu ook een uitvoerige sportparagraaf. Als je dat vergelijkt met tien jaar geleden, is er sprake van een heel andere uitvoering. De aandacht voor de gehandicapten-sport is ook toegenomen, hoewel nog niet bij de NOS, maar daar kom ik later nog op terug.

Wie bepaalt op een gegeven ogenblik echter wat er gaat gebeuren? Collega Middel haalde al de brieven aan van de grote sportbonden aan NOC-NSF. Dat is een interne zaak, maar toch zit daar een kern van waarheid in. Het is goed dat men met elkaar in discussie gaat, want de vraag is wat de rol van NOC-NSF exact is in het sportbeleid in Nederland. Het is de grootste sportkoepel met 74 aangesloten bonden en 30.000 sportverenigingen

en zij hebben een groot apparaat, maar wat is nu specifiek hun taak, ook in de verdeling van de gelden? Is alles zo transparant als wij zouden willen? In het interview van zaterdag heeft de staatssecretaris daar ook wat over gezegd. Dat zou ik dan ook wel eens verder uitgewerkt willen zien. Hetzelfde geldt voor het hele overlegcircuit. Ik pleit er niet voor om terug te keren naar de jaren zeventig, naar een nationaal sportoverleg, waarin veel mensen om de tafel zaten, want dat werkt niet. Een adviesraad voor de sport is ook niet van deze tijd. Toch denk je er wel eens over hoe hier wat meer duidelijkheid kan worden geschapen.

De heer **Middel** (PvdA): Ik vind het buitengewoon interessant wat collega Rijpstra zegt namens de VVD. Het debat moet ook inderdaad gevoerd worden, maar het zou nog interessanter worden als hij ook kan aangeven waar het denken toe heeft geleid als het gaat om zijn eigen opvatting. Waar ligt volgens de VVD de grens – hij hoeft die nog niet precies te trekken, want wij zijn nog aan het denken – tussen wat de taak is van de overheid op het terrein van de sport en die van private organisaties?

De heer **Rijpstra** (VVD): Dat is nu juist het aardige van de discussie die wij moeten gaan voeren. Ik wil echter wel een tipje van de sluier oplichten. Het doen aan sport is een eigen verantwoordelijkheid van het individu. Die kiest ervoor om aan sport te doen. Op een gegeven ogenblik heeft dat echter wel gevolgen voor de samenleving. Als iemand gaat sporten en als hij zich niet goed voorbereidt en daardoor een blessure krijgt, draait iemand anders daarvoor op. Ik vind dan ook dat de overheid de taak heeft om te investeren in de preventie. De nota Sport, bewegen en gezondheid geeft dat ook aan. Hetzelfde geldt voor het stimuleren van accommodaties. De overheid kan zeggen dat er mogelijkheden moeten komen, zodat mensen kunnen sporten en daardoor meer bewegen en andere mensen ontdekken. Dat is het sociale aspect van een samenleving, waar u en ik voor staan. Daar zit dus wel degelijk een overheidsbemoediging in. Aan de andere kant is er bijvoorbeeld de organisatie van een groot evenement, zoals de start van de Ronde van Italië die in Groningen

plaatsvindt. Daar heeft de overheid niets mee te maken gehad. Dat is een particulier initiatief geweest. Vervolgens klopt men aan bij de lagere overheid en die ziet daar wel wat in en is bereid om erin te investeren, omdat het haar ook het nodige oplevert. Vervolgens gaat het balletje verder rollen. Het is dan weer een samenwerking tussen twee partijen. Aan de ene kant kan en moet de overheid dus voorwaarden scheppen, maar aan de andere kant moet het particulier initiatief ook de ruimte worden gegeven. Daarnaast kunnen er aspecten in wet- en regelgeving zijn die nadelige gevolgen hebben voor de sport. Dat kan een gevolg zijn van fiscale wetten en regelgeving of van wetgeving op het gebied van ruimtelijke ordening. De overheid zou dan maatregelen kunnen nemen, bijvoorbeeld via wetten en regelgeving. De staatssecretaris heeft in dit verband bijvoorbeeld gesteld dat extreme verdiensten niet mogelijk zouden moeten zijn. Dat lijkt mij een standpunt dat in die discussie thuishoort. Die positiebepaling van de overheid – waarbij vragen spelen als: hoe vindt het overleg plaats en hoe wordt het democratisch gehalte hoog gehouden? – is voor mijn fractie het komende jaar een interessante uitdaging.

Voorzitter. Dan de relatie tussen lichamelijke opvoeding en sport. Daar ligt ook een uitdaging. Het is alweer vijftien geleden dat Bart Crum een advies schreef over de integratie tussen sport en lichamelijke opvoeding, waarin een heleboel zaken aan de orde komen die momenteel weer naar voren komen. Gelukkig is dit jaar het wetsvoorstel aangenomen dat ertoe strekt dat mensen die de pabo volgen, niet meer bevoegd zijn om lichamelijke opvoeding te geven in het basisonderwijs. Dat is grote winst. De CIO's zullen waarschijnlijk binnenkort de mogelijkheid krijgen om hun bevoegdheid te halen voor het geven van het vak lichamelijke opvoeding in het basisonderwijs. Dat is ook een nieuwe impuls waar de minister van VWS zeer positief over is. Het vak lichamelijke opvoeding valt echter niet onder het departement van VWS. Wij zien veel meer projecten ontstaan in de naschoolse activiteiten, in de relatie tussen school en sportvereniging. Er zijn uitstekende initiatieven in het kader van de breedtesportimpuls in

Nederland in vele gemeenten. Ik zie dat de relatie tussen lichamelijke opvoeding op school en sport steeds hechter wordt. Hebben wij er voldoende zicht op hoe dit zich in de toekomst zal ontwikkelen? Is een nadere verdieping noodzakelijk om die twee gebieden op een goede wijze op elkaar aan te laten sluiten? Ik ben er geen voorstander van dat een trainer van een sportclub gymnastiek geeft in het basisonderwijs, omdat ik meen dat het lesgeven in lichamelijke opvoeding iets anders is dan het geven van sportonderricht. De nota die in samenwerking met OCW is geschreven over de samenhang tussen sportopleidingen in Nederland kent een aantal versies. Dit traject gaat mij te langzaam, maar dat ligt niet aan het departement van VWS. Het veld overlegt op dit terrein goed en intensief. Men wil graag verder. Ik dring wat dit betreft aan op meer vaart, maar ik moet dat eigenlijk bij de minister van Onderwijs doen. Er liggen namelijk zoveel mogelijkheden om Nederland in vijf regio's op te delen voor de vijf academies voor lichamelijke opvoeding, gekoppeld aan de oude CIOS-opleidingen en aan de sport-/bondsopleidingen en gekoppeld aan het NISB. Op die manier kan er een goede sport-infrastructuur tot stand worden gebracht. Nederland kent geen Sporthochschule, maar wij zouden wel kunnen komen tot een overkoepelende opleiding sportstudies, waaronder allerlei verschillende opleidingen kunnen vallen. Mijnheer de voorzitter. De basis voor het doen aan sport ligt op school. Daar moeten kinderen enthousiast worden gemaakt om te bewegen, om aan sport te doen. Daarom is het zo belangrijk dat de kwaliteit van het onderricht in het vak lichamelijke opvoeding op de scholen gegarandeerd moet zijn. Daarnaast zijn de laatste acties van Jeugd in beweging goed geweest. Ook het jeugd- en vrijwilligerswerk verdient nog steeds steun. Er is op 5 december in de Verenigde Naties een resolutie aangenomen van Nederland en Japan samen, waarin het belang van het vrijwilligerswerk nog eens werd ondersteund. Wij hebben in de Kamer al zes jaar lang bij de begrotingen van Onderwijs en van Sport gesproken over de vraag hoe je de jongeren van 15 jaar en ouder kunt bewegen om vrijwilligersactiviteiten te verrichten, bijvoor-

beeld door middel van studiepunten en dergelijke. In Australië doet men dat heel goed. Geef de jongeren een verantwoordelijkheid in de sportclub. Daar liggen nog talloze mogelijkheden. Mijnheer de voorzitter. Ik kom bij het belang van bewegen. De staatssecretaris schrijft dat een actieve, gezonde leefstijl in de eerste plaats een vrijwillige keuze van het individu is en blijft. De deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten wordt in principe door de burgers zelf bekostigd, maar deze kan uiteraard worden gestimuleerd en gefaciliteerd door overheden, werkgevers et cetera. Collega Pitstra noemde een paar mooie voorbeelden. Hij zei dat het buitenspelen van kinderen is gehalveerd. Ik vraag me af of we hier in de toekomst bij de verdere invulling van de Vijfde nota ruimtelijke ordening rekening mee gaan houden, zodat die kinderen de mogelijkheid krijgen om in hun buurt buiten te spelen. Steeds meer volwassenen hebben overgewicht, maar ook het aantal kinderen met overgewicht is anderhalf tot twee keer zo groot geworden in de laatste twintig jaar. Jaarlijks sterven 8000 mensen als gevolg van te weinig bewegen. Dat is 6% van het totaal aantal doden per jaar. Dat is niet niks. Het belang van bewegen is enorm groot. Er zal dus geïnvesteerd moeten worden, vooral aan de preventieve kant. De brief van GGD Nederland biedt aanknopingspunten. Ziet de staatssecretaris mogelijkheden – met de nieuwe wet op de jeugdzorg die op komst is en met het jeugdbeleid – om ook de sport daar een prominente plaats in te geven? Kunnen wij in de komende jaren de GGD'en meer dan nu het geval is in gaan schakelen als het om de sportkant gaat? NOC-NSF zegt in een van haar notities dat 0,5% van het geld voor de curatieve zorg – wat ongeveer 400 mln gulden is – gebruikt zou moeten worden voor de preventieve kant. Dat is een mooi bedrag. Hoe kijkt de staatssecretaris daar tegenaan? De nota zoals deze er ligt, is een uitstekend stuk met heel veel aanknopingspunten waarmee we verder kunnen gaan. Het is een heel andere nota dan die uit 1987. Verder is er in 1994 op verzoek van het ministerie nog eens een onderzoek gedaan naar de opbrengst van bewegen en naar sportblessures. Dit

is een complete nota. Ook anderen hebben al gevraagd hoe de implementatie plaatsvindt. Kunnen we waarmaken wat we schrijven? Ik denk dat er meer geld naartoe zou moeten gaan. Ik ben het met de staatssecretaris eens dat dit bij de kabinetsformatie zal moeten gebeuren. De VVD wil dat ook.

De heer **Middel** (PvdA): Ik heb dat in het verkiezingsprogramma van de VVD niet gelezen.

De heer **Rijpstra** (VVD): Ik ben blij dat u die vraag stelt, want ik heb heel veel kritiek gekregen. Er is gezegd dat het verkiezingsprogramma van de VVD compact geschreven is, maar dat de sport daarin maar mager is bedeed. Als je de alinea's echter goed leest, staat alles erin. Er staat alleen geen bedrag vermeld. Dat geef ik toe. Ik vind dat jammer. Er wordt bij cultuur 100 mln opgevoerd. De VVD heeft echter gezegd dat het geld er zal komen. Hoeveel dat gaat worden, dient bij het regeerakkoord geregeld te worden. Maar de inzet van de VVD zal vergelijkbaar zijn met die van de PvdA, namelijk zo'n 50 mln extra om mee te beginnen. Ik was gebleven bij monitoren en evalueren. Wij moeten iets met de nota gaan doen. Krijgt de nota procesbegeleiding? Betreft de staatssecretaris daar mensen bij die het hele proces verder zullen monitoren en ons regelmatig zullen melden hoe het gaat? De heer Wiegels heeft op een symposium over deze nota aangegeven dat hij bereid is, met het departement en het Verbond van verzekeraars om de tafel te gaan zitten om na te gaan welke mogelijkheden er zijn. Een dergelijke benadering past bij deze nota. Op het gebied van preventie zijn in het veld belangrijke ontwikkelingen gaande. Ik noem het sportfysiotherapeutisch advies, dat vroeger consult werd genoemd. De sporter wordt sneller geholpen. Hij hoeft niet eerst langs een huisarts, maar kan direct een goed advies krijgen. De staatssecretaris versterkt ook het sportmedisch-wetenschappelijk onderzoek. Dat zal de komende jaren erg belangrijk zijn. De voorwaarden waaronder dat gebeurt, zijn terecht. Het ministerie wil best wat doen, maar het perspectief moet door de universiteiten geboden worden.

Een ander punt betreft het school-zwemmen, met name de veiligheid van de zwembaden. Er loopt een programma, waarbij vooral in de grote steden wordt bekeken, hoe kinderen die geen zwemdiploma hebben dat toch kunnen behalen. Ik heb begrepen dat dit programma heel goed loopt. De branche-organisatie heeft een convenant gesloten waarin zij tot zeer gedegen afspraken is gekomen om de veiligheid in de zwembaden te vergroten. In een overleg met staatssecretaris Adelmund heb ik aangegeven dat er een pilotonderzoek moet komen naar het zwembad-detectiesysteem dat onder andere in Apeldoorn heel goed functioneert. De branche is bereid daaraan fors bij te dragen. Dat is logisch, want als het aanslaat, zullen meer zwembaden er gebruik van maken. Er zijn subsidiemogelijkheden via het ministerie van Economische Zaken. Kunnen op korte termijn zo'n vijf tot zes zwembaden aan een pilot meedoen? Voor zes zwembaden kost dat 2 mln gulden. Een dergelijk onderzoek kan binnen niet al te lange tijd ook een opbrengst opleveren. Ik heb al iets gezegd over het sportmedisch onderzoek. Collega's hebben gesproken over het sportmuseum in Lelystad, iets wat in de Nederlandse samenleving thuishoort. De vraag is alleen of het onder de verantwoordelijkheid van deze staatssecretaris valt of onder die van haar collega Van der Ploeg. Hetzelfde geldt voor het versterken van het sportmedisch-wetenschappelijk onderzoek. De andere kant daarvan zou ik niet willen vergeten. De stichting De Sportwereld richt zich op sport-historisch onderzoek. Andere landen doen daar veel meer aan dan Nederland. Wellicht kan de staatssecretaris als deze stichting met haar komt praten, hen verwijzen naar de staatssecretaris van OCW. Kennis van hetgeen in het verleden is gebeurd, is belangrijk. Er is al gesproken over de sportevenementen en de sportaccommodaties. Een aantal gemeenten is hard aan de slag gegaan om nieuwe topaccommodaties te realiseren. Soms loopt dat wat minder snel dan was verwacht. Als Van de Hoogenband boos is, moet hij niet bij deze staatssecretaris zijn, maar bij de gemeente Eindhoven. Daar stagneert het, want het geld was vorig jaar al

beschikbaar. Soms gaat het heel hard, maar soms ontbreekt een aantal euro's, zoals in Apeldoorn waar de plannen voor het unieke centrum met overdekte wielerveden en atletiekbaan dat een internationale topaccommodatie moet worden. Dat moeten wij toch kunnen regelen? NOC-NSF heeft aangegeven te willen investeren. Het bedrijfsleven wil ook investeren, maar wat dat betreft lopen wij toch tegen een aantal problemen aan. De minister van Economische Zaken heeft vorig jaar gezegd dat wij hier werk van moeten maken. Vervolgens heeft de Kamer in een tweetal moties uitgesproken dat zij de gedachte van een accommodatiefonds omarmt. Ik herinner mij dat staatssecretaris Ybema tijdens het overleg over de evaluatie van Euro 2000 hier erg positief over was toen wij hem eraan vroegen. Er ligt nu een goede brief over topsportevenementen en het accommodatiebeleid die eindigt met de mededeling dat de staatssecretaris ervan uitgaat dat zij samen met NOC-NSF en overige betrokkenen tot een goede uitwerking kan komen. Dat hoop ik ook, maar de vraag is wanneer dat gebeurt. Hoeveel geld gaat de overheid hiervoor beschikbaar stellen? Is er ruimte op de begroting voor een eerste donatie? Kan dat bij najaarsnota nog geregeld worden? Beide moties zijn aangenomen in de Kamer. Een aantal bewindslieden heeft er een uitspraak over gedaan en ik vind dat men zich daaraan moet houden. Wanneer verwacht de staatssecretaris hiermee een begin te maken? Hetzelfde geldt voor het garantiefonds. De bonden willen graag evenementen organiseren en er zijn gemeenten die hun nek daarvoor durven uitsteken. Ik heb vorige week met een aantal bonden gesproken op het terrein van de denksporten. De drie bonden voor bridgen, schaken en dammen organiseren heel grote toernooien. Zet die drie bonden eens bij elkaar en organiseer in 2004 in Rotterdam de Olympische spelen voor de denksporten.

De heer **Pitstra** (GroenLinks): De ICES-gelden zijn erg belangrijk in dit verhaal. Steunt de VVD-fractie de claim op de ICES-gelden?

De heer **Rijpstra** (VVD): Ik zeg in alle eerlijkheid dat er bij ons mensen zijn die dat liever niet hebben. Er zijn

echter projecten ingediend die wel degelijk voldoen aan de criteria. Als een project daaraan voldoet, dan moet dat in mijn ogen mogelijk zijn.

De heer **Pitstra** (GroenLinks): Wat is het standpunt van de VVD-fractie?

De heer **Rijpstra** (VVD): Op dit moment heeft de VVD-fractie nog geen standpunt ingenomen over de ICES-gelden. Voorzitter. In het Verdrag van Nice is een verklaring opgenomen over sport. Het is een zeer uitgebreide verklaring, maar nog geen verdragstekst. Wij kennen op dit gebied ook nog geen Europese wet- en regelgeving. Is het de staatssecretaris bekend wat de lidstaten van een verdragstekst voor sport vinden? Daaraan koppel ik de vraag of wij Nederlandse wet- en regelgeving moeten opstellen voor de sport. De KNVB is daar heel duidelijk over; de KNVB wil een voetbalwet, zoals in Engeland. Op grond daarvan kan iemand die het veld oprent een enorme boete krijgen. In Nederland kan een aantal zaken beter geregeld worden, bijvoorbeeld subsidies, opleidingseisen, fiscale regelingen, het dopingvraagstuk, de rol van de vrijwilliger in de sport, de monopoliepositie van sportbonden en kwaliteitseisen aan sportvoorzieningen. Is het zo'n gekke gedachte om op redelijk korte termijn een studie te verrichten naar de wenselijkheid van een sportwet? Nederland moet wat dit betreft in Europa niet achteraan blijven lopen, ook al hoeven wij niet per se voorop te lopen. De voor- en nadelen zouden eens in kaart moeten worden gebracht waarbij ook overlegd moet worden met mensen die er verstand van hebben. NOC-NSF heeft nadrukkelijk de gehandicapte sporter in beeld gebracht en te kennen gegeven dat ook deze sporter een plaats hoort te krijgen in het komende sportgala. Ik vind het een uitstekend initiatief dat er een aanmoedigingsprijs wordt uitgereikt in het kader van de georganiseerde sport. De NOS weigert echter medewerking en laat die prijs uitreiken voordat de uitzending plaatsvindt. Ik vind dat een schandaal. Wij moeten dan maar een daad stellen en dat sportgala boycotten als de NOS als publieke omroep geen aandacht wenst te schenken aan de gehandicapte sporter. Het lijkt mij dat wij op deze

manier niet met elkaar moeten omgaan.

Mevrouw **Ravestein** (D66):

Voorzitter. Nu er zoveel consensus is achter deze tafel, is het lastig om als vijfde spreker nog iets te zeggen. Er waren spreekkoren voor nodig om ons uit elkaar te drijven, maar ik zal toch een poging wagen.

Voorzitter. De persconferentie van een matig presterende voetbaltrainer, waarin hij aankondigt te vertrekken, wordt live uitgezonden door de publieke en de commerciële omroepen. Dat zegt iets over het sportklimaat in ons land. Het is bijna een soort van gekte en als nachtelijk televisiekijker weet ik dat je al zappende niet om de sport heen kunt. In Nederland zijn wij dol op sport, actief of passief.

Bij de laatste begrotingsbehandeling hoort natuurlijk een beoordeling van het beleid van de bewindspersoon. Ons oordeel over deze staatssecretaris is overwegend positief. Er is heel veel bereikt. In dit verband denk ik aan de breedtesportimpuls, een aantal belangrijke nota's, de ecotaksteruggaaf van 30 mln gulden, de inkomensregeling voor topsporters, de fiscale afspraken over de prijzengeldregeling voor beroepssporters, het lage btw-tarief voor sportaccommodaties en het stipendium voor topsporters. Dit is kortom een indrukwekkende lijst. Deze staatssecretaris is weliswaar minder uitbundig dan haar voorganger, maar ik denk dat zij evenveel hart heeft voor de sport. Inmiddels weet ik uit eigen waarneming dat zij ook heel wat oranje in haar garderobe heeft.

Toch moeten er ook nog een paar dingen gebeuren. Sport heeft steeds meer een economische betekenis en gaat als zodanig steeds meer bij de harde sector horen. Het is belangrijk voor het toerisme, de hotelaccommodaties enz. Sport speelt daarnaast een belangrijke rol in de Hollandpromotie. De staatssecretaris weet dat ik mij daar graag sterk voor maak en ook dat ik hoop dat het wat minder truttig (minder klompen en molens) wordt. Het lijkt mij dat er ook uit de ICES-gelden moet kunnen worden geput. Al met al kan geconstateerd worden dat samenwerking met EZ heel erg belangrijk is. Is er sprake van een goede samenwerking met dit departement? Wij zitten moeizaam in de VWS-begroting te zoeken naar extra

middelen voor de sport, maar het lijkt mij dat er sprake zal moeten zijn van een zekere ontschotting tussen VWS en EZ op grond van het argument dat sport een heel belangrijke economische factor is. De brief van de staatssecretaris over het accommodatie- en evenementenbeleid die wij afgelopen vrijdag hebben ontvangen, geeft geen uitsluit. De definitieve beslissing, waar welke accommodaties zullen worden gesubsidieerd, wordt verschoven in de tijd. Bij de kabinetsformatie moet een beslissing worden genomen over de financiële middelen en daarna kan dan een besluit worden genomen. Ik vind dit jammer, want wij hebben al een jaar geleden gezegd dat er een integrale afweging moet worden gemaakt waar welke accommodaties moeten komen om overlap te voorkomen. Het is belangrijk dat er snel duidelijkheid komt, ook voor de steden die hiermee al een begin hebben gemaakt.

Ik vind het wat naïef als de staatssecretaris schrijft dat zij erop vertrouwt dat zij daar met de steden onderling uitkomt. Iedere stad heeft de sport ontdekt en maakt prachtige plannen voor accommodaties. Om evenementen aan te trekken, moet een stad eerst over accommodatie beschikken. "Without a place to play, there is no event." Ik heb veel plannen gezien, want ik ben in veel steden gaan kijken. In Apeldoorn ligt een ook in architectonisch opzicht schitterend plan klaar, maar ook Almere, Eindhoven, Heerenveen en Rotterdam hebben schitterende plannen. Ik verwacht niet dat een van die steden in het polderoverleg dat hierover zal moeten plaatsvinden, zal zeggen: wij zien van die wielerveden af, want één is genoeg in Nederland. Ik denk ook dat iedere stad moet doorgaan met de eigen plannen; de rijksoverheid moet alleen die plannen ondersteunen die van nationaal belang zijn. Dit is het belangrijkste criterium. In de stad zelf moet het bedrijfsleven zich actief opstellen en de bereidheid tonen tot sponsoring. Verder is er een betrokken gemeentebestuur nodig dat zich hiervoor wil inzetten. Mijn ervaring is dat dit in de meeste steden het geval is met uitzondering van Eindhoven. Ik hoor graag een toelichting van de staatssecretaris. Ik heb vorig jaar een motie ingediend over rolstoelvervoer. Die is nog niet uitgevoerd. De staatssecretaris staat er positief tegenover, maar zij

kondigt nieuw overleg in 2002 aan. In de huidige situatie krijgen sommige gehandicapte sporters slechts vergoeding tot de gemeentegrenzen als zij in een andere stad moeten trainen. Ik vind dit heel droevig.

In dit verband wijs ik erop dat de elektrische sportrolstoel op dit moment nog maar zeer gedeeltelijk wordt gefinancierd. Veel gemeenten verschuilen zich onder meer achter de modelverordening van de VNG waarin een bedrag van 4190 gulden wordt genoemd als maximum voor een elektrische sportrolstoel, terwijl zo'n stoel vijf à zes keer zo duur is. In die gemeenten is het voor veel mensen niet mogelijk te sporten. De gemeenten mogen echter van die modelverordening afwijken en sommige gemeenten doen dit ook; zij betalen die rolstoel wel. De nota Sport, bewegen en gezondheid vind ik een uitstekende nota. Ik heb niet veel toe te voegen aan alles wat al is gezegd.

Wij hebben recent bericht ontvangen dat de voedingssupplementen zullen worden getest, met name voor de sporters die aan de winterspelen zullen deelnemen. Ik vind het verontrustend dat die middelen zo onbetrouwbaar zijn. Ik pleit daarom voor een betere consumentenvoorlichting over die voedings-supplementen, want die worden ook door veel amateurs geslikt. Ik denk dat hier een rol is weggelegd voor het ministerie van VWS:

Ik vind dat de stichting Service Médical een structurele subsidie moet krijgen. Ik begrijp niet goed waarom de heer Middel zoveel licht ziet tussen de brieven van minister Borst en staatssecretaris Vliegert-hart. Zij voeren beiden technische redenen aan waarom die subsidie nu niet kan worden verstrekt, maar ik proef bij beiden een positieve houding.

De heer **Middel** (PvdA): Wij hebben waarschijnlijk verschillende brieven gezien. De bizarre voorgeschiedenis van dit onderwerp is de reden dat het nu op de agenda staat. De verschillende afdelingen van het ministerie schuiven dit op elkaars bordje en intussen moet de stichting maar zien hoe hij blijft drijven.

Mevrouw **Ravestein** (D66): Wij zijn het er in ieder geval over eens dat dit moet worden opgelost.

Ik zou graag de visie van de staatssecretaris op de rol en de positie van NOC-NSF willen horen. Er zijn klachten van de bonden, maar ook uit verschillende steden. Ik was eigenlijk akkoord met de brief over het optreden tegen ongewenste spreekkoren. Collega Middel zegt dat het aan minder goede supporters-begeleiding ligt, maar dat geloof ik niet. Ik denk dat er ook heel andere oorzaken zijn, zoals de agressie op het veld. Ik was bij Heerenveen-Feyenoord en toen Van Hooijdonk onderuit werd gehaald door de Heerenveenkeeper, heb ik ook iets gezegd dat ik hier niet hardop zou durven zeggen. Agressie op het veld lokt ook wel eens agressie op de tribune uit. Ik ben het eens met het beleid dat wordt voorgesteld. Ik sta helemaal achter de brief van afgelopen vrijdag over de plannen voor sportgeneeskunde van het UMC. De staatssecretaris kondigt het zoveelste kenniscentrum aan. Ik heb een vrij brede portefeuille en ik kom zoveel kenniscentra tegen. Het lijkt wel of elke bewindspersoon vindt dat hij niet goed gefunctioneerd heeft als hij niet na vier jaar een kenniscentrum achterlaat. Als er een kenniscentrum komt, hoop ik dat het in elk geval niet verkokerd is en niet alleen let op alles rond de sport van VWS, maar ook op andere aspecten van sport vanuit andere departementen.

Ik sluit mij aan bij alle warme woorden over het sportmuseum in Lelystad. Over Kleurrijk voetbal lees ik in de laatste brief niet duidelijk dat het is ondergebracht bij het project van de KNVB.

Een aantal collega's legde een relatie met de ruimtelijke ordening. Daar heb ik toevallig ook verstand van. Speelgelegenheid voor kinderen is gemeentelijk beleid. Gemeenten moeten dat gewoon in hun bestemmingsplannen regelen. Ik voel er niet voor dat de rijksoverheid zich daar al te zeer mee bemoeit. Natuurlijk vind ik dit net als ieder van ons wel heel belangrijk.

Ik deel de hartenkreet waarmee de heer Rijpstra eindigde, dat het eigenlijk zeer teleurstellend is dat vergeleken bij de omroepen in andere landen de NOS zo minuscule weinig aandacht besteedt aan de gehandicapten sport. Het vorig jaar ben ik op het gala geweest, maar op de televisie was niets te zien van de gehandicapte sporters. Ik vind dat slecht. Ik deel de kritiek van de heer

Rijpstra. Ik was sowieso niet van plan om deze keer te gaan, maar misschien moeten wij inderdaad boycotten.

De vergadering wordt van 12.59 uur tot 14.00 uur geschorst.

Staatssecretaris **Vliegenthart**:

Voorzitter. Ik dank de Kamer voor de uitgedeelde complimenten; er is de afgelopen jaren inderdaad heel veel gebeurd. Ik ben het ook met de Kamer eens dat er in de toekomst nog veel moet gebeuren. De maatschappelijke en economische betekenis van sport is groot. Het besef daarvan is de afgelopen periode groter geworden. Sport is hoog op de politieke agenda gekomen, niet alleen bij de rijksoverheid maar gelukkig ook bij de gemeenten. Dit geldt zowel voor de topsport als voor de breedtesport. Veel gemeenten willen het predikaat "topsportgemeente" verkrijgen, maar er is ook heel veel geïnvesteerd in de breedtesportimpuls. Door deze breedtesportimpuls is de betekenis van sport op het lokale niveau, op de politieke agenda in de gemeente gekomen, waardoor er veel meer op dat vlak gebeurt. Men heeft zich niet beperkt tot de 50%-financiering die nodig was om in aanmerking te komen voor rijksmiddelen; op veel plaatsen is er veel meer gedaan. De heer Rijpstra gaf aan dat wij dat de komende periode bij de gemeenteraadsverkiezingen en de collegevorming zullen merken. Ook bij andere maatschappelijke organisaties is de sport hoger op de agenda gekomen. Bij het bedrijfsleven gaat het dan in de eerste plaats om sponsoring.

De campagne "Nederland sportland" van NOC-NSF drukt dat motto heel goed uit in het kader van de breedheid van de aandacht voor de sport. Toen ik het manifest "Nederland sportland" een tijdje geleden in ontvangst nam, heb ik gezegd dat er de komende tijd drie hoofdprioriteiten moeten zijn. In de eerste plaats is dat het thema "onderwijs en sport", dat door u allen ook is genoemd. Het gaat dan om de samenhang op het lokale niveau tussen de school, de buurt, de sportvereniging en de kinderopvang, om zo kinderen aan het sporten te krijgen en een verantwoorde lichamelijke opvoeding tot stand te brengen. Het tweede hoofdthema is de ondersteuning van verenigingen.

Het gaat dan om het vrijwilligerwerk, dat door de Kamer ook is genoemd als een van de knelpunten waarmee wij de komende jaren te maken krijgen. Het derde thema is het klimaat voor de topsport in Nederland en de ondersteuning daarvan door middel van het accommodatie- en evenementenbeleid en de facilitering van alles wat daarmee samenhangt. Daarnaast is er nog de uitwerking van een aantal lopende trajecten, waarbij ik de nota Sport, bewegen en gezondheid als een lopend traject beschouw.

Er moet dus heel veel gebeuren. De regie en de verantwoordelijkheid bij een aantal van die thema's liggen natuurlijk bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Wij doen het echter samen met anderen, zoals gemeenten en NOC-NSF. Ik zal later nog terugkomen op de verhouding tussen al die betrokkenen, maar erken ook heel nadrukkelijk de eigen verantwoordelijkheid van het departement.

Er is voor de nota Sport, bewegen en gezondheid veel waardering geuit. Het klinkt misschien wat onbescheiden, maar ik vind het zelf ook een goed stuk. Mijn ambtenaren, die hier hard aan gewerkt hebben, verdienen er ook een compliment voor. Het is een goed stuk omdat het de betekenis van alle facetten van sport en bewegen voor de gezondheidszorg duidelijk maakt. Individuen worden er beter van, maar de samenleving als geheel ook. De maatschappelijke effecten zijn als een samenhangend geheel beschreven. Je merkt ook dat er in heel brede kring heel positief op de nota is gereageerd. Met een aantal thema's wordt er dan ook geappelleerd aan de verantwoordelijkheid van de organisaties en instellingen waarom het gaat, zoals zorgverzekeraars, werkgevers en werknemers, het onderwijs en gemeenten met hun preventiebeleid. De heer Pitstra zei dat de nota weinig ambitie uitstraalt, maar daar ben ik het helemaal niet mee eens.

De heer **Pitstra** (GroenLinks): Ik doelde op de cijfertjes.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: De cijfers zeggen niet zoveel, het gaat om zeer omvangrijke effecten. Als wij het percentage mensen dat voldoende beweegt, van 40 willen verhogen tot 50, dan moeten wij zien te bewerkstelligen dat 10% van de

mensen hun gedrag veranderen. Dat is een zeer ambitieuze doelstelling, vooral als je alleen over indirecte instrumenten kunt beschikken. Het gaat om een zodanige bewustwording dat de mensen hun gedragspatroon gaan veranderen. Dit vergt een draagvlak bij maatschappelijke organisaties.

De reacties zijn, ik zei het al, in het algemeen zeer positief. De meest terughoudende reactie kwam van VNO-NCW. Men vindt het een belangrijk thema, maar men ziet het als een individuele verantwoordelijkheid van bedrijven en men ziet voor zichzelf als vertegenwoordiger van de werkgevers in ons land niet zo'n belangrijke rol weggelegd. Ik vind dit jammer, omdat het terugdringen van ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid maatschappelijk verschrikkelijk belangrijk is; deze manier om het ziekteverzuim terug te dringen kan ook voor werknemers een buitengewoon positieve betekenis hebben. Als je binnen een bedrijf een gezond leefklimaat bevordert, dan heeft dat heel veel positieve effecten. Ik denk dat dit in de komende tijd echt een hot item zal worden en ik ga er eerlijk gezegd ook van uit dat het goede voorbeeld van individuele bedrijven die wel hun verantwoordelijkheid nemen, door andere zal worden nagevolgd. Gelukkig zien arbodiensten en verzekeraars hier wel heel veel brood in, zowel aan de zorgkant als aan de verzuimkant. Nu vroeg de heer Meijer in dit verband naar het aspect van de bedrijfsfitness. Die wordt op dit moment fiscaal gestimuleerd, en niet meer alleen als deze mogelijkheid binnen het bedrijf geboden wordt. Wel moet het voor de overgrote deel in de tijd van de baas, omdat er anders moeilijk onderscheid te maken is met wat mensen op grond van hun eigen verantwoordelijkheid doen. Over dit thema zullen wij nog wel eens met het ministerie van Financiën komen te spreken, maar de huidige criteria zijn in ieder geval al ruimer dan ze waren.

De heer Meijer vindt het verder jammer dat er in de nota geen aandacht aan zou zijn besteed dat steeds minder mensen binnen verenigingen actief zijn, terwijl ze wel naar bijvoorbeeld sportscholen gaan. Dit lijkt mij niet juist, want bijvoorbeeld de verlaging van de btw voor sportaccommodaties is juist bedoeld om het gebruik ervan goedkoper en dus aantrekkelijker te maken en zo

sportbeoefening te bevorderen. De nota richt zich niet alleen op sporten in verenigingsverband, het gaat ook om het bevorderen van bewegen. De heer Meijer vroeg naar de stand van zaken betreffende mijn toezegging om onderzoek te doen naar doping in de breedtesport. Het onderzoek is inmiddels begonnen. Over de uitkomst daarvan zullen wij de Kamer informeren.

De heer Middel vroeg naar de implementatie van de nota. Hier is een stevige projectorganisatie op gezet. De regie van het proces ligt bij het ministerie van VWS. Het werkplan, waarbij een groot aantal maatschappelijke organisaties betrokken is, zal in de loop van het komend voorjaar worden afgerond. De heer Pitstra stelde vragen over een brief van het NISB waarin men stelt dat er een goede aansluiting moet zijn met het lokale gezondheidsbeleid. In die brief staat dat men samenwerking zoekt met het NIGZ, de NIZW en GGD Nederland, hetgeen zeer belangrijk is. Onze landelijke campagne heeft een vertakking nodig naar het lokale niveau dat op dit gebied initiatieven moet ontwikkelen. De heer Rijkstra merkte op dat iedere GGD aandacht aan het lokale gezondheidsbeleid moet besteden. Ik ben het daarmee eens. Als iedere gemeente eenmaal per vier jaar een nota over lokaal gezondheidsbeleid moet opstellen, zal ook substantiële aandacht aan sport en bewegen moeten worden besteed. Gemeenten zullen zich, mede dank zij deze nota, bewust worden van de gezondheidswinst die ontstaat door actieve sportbeoefening te bevorderen.

De heer **Rijkstra** (VVD): Men kan zich op het standpunt stellen dat men hieraan wil meewerken maar dat dit een halve formatieplaats extra per week kost. Denkt u dat dit binnen het huidige takenpakket van de GGD bewerkstelligd kan worden? Of moet het uit het budget van het lokale gezondheidsbeleid komen?

Staatssecretaris **Vliegenthart**: U moet dit niet als een nieuwe taak beschouwen. Wel kan dit een intensivering van beleid op lokaal niveau inhouden. Wij zaden de organisaties niet op met een nieuwe verantwoordelijkheid. Via het Fonds openbare gezondheidszorg is extra geld voor de gemeenten beschikbaar dat geïnvesteerd kan worden in de

ontwikkeling van het lokale gezondheidsbeleid. Ik sluit niet uit dat hierover in de komende tijd nog discussie zal plaatsvinden, maar op dit moment mag het geen excuus voor gemeenten zijn om er niets aan te doen.

De heer **Rijkstra** (VVD): GGD Nederland staat positief tegenover de motie op dit punt. Betekent dit dat het departement zich positief opstelt en dit beleid daadwerkelijk uitzet?

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Natuurlijk zullen wij bij de uitwerking van de nota alle partijen betrekken die een rol moeten spelen bij de uitvoering van de voornemens uit de nota. Wij zullen hun ook laten weten via welke initiatieven zij er vorm aan kunnen geven. GGD'en zullen er zelf wel het een en ander aan moeten doen.

De heer Pitstra sprak over een brief van de Fietzersbond. Dit is een brief van zes samenwerkende fietzersorganisaties. Zij hebben een subsidieaanvraag ingediend voor het project Fietsen naar het werk. Dit is heel positief, want wij willen de mensen uit de auto krijgen. Ik wijs erop dat veel werkgevers inmiddels in het kader van vervoersplannen en de fiscaal gestimuleerde fiets van toenmalig staatssecretaris Vermeend al veel gedaan hebben om het fietsen naar het werk te bevorderen. Of dit project wel of niet gehonoreerd kan worden, zullen wij echt moeten bezien in het kader van het totale werkplan. Onze portemonnee is niet groter dan die op dit moment is. Wij zullen het project qua effectiviteit moeten afwegen ten opzichte van andere zaken. Nogmaals, op het gebied van het bevorderen van het fietsen gebeurt er al het een en ander.

Er wordt intensief samengewerkt met de Hartstichting bij het verder ontwikkelen van de campagne. Het stuk van Hart in beweging met een nulmeting, waarover de heer Pitstra sprak, hebben wij niet gekregen. Wij vroegen ons af wat de status ervan precies is.

De heer **Pitstra** (GroenLinks): Het gaat om studies waaruit blijkt dat hartpatiënten nog steeds te weinig aanbiedingen krijgen om te bewegen. Er zit geen concreet verzoek bij en ik vroeg u wat u met deze studies gaat doen.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Ik stel voorop dat hartpatiënten een belangrijke doelgroep zijn. Een van de pregnante voorbeelden in de nota is dat het sterftecijfer bij hart- en vaatziekten voor een groot deel wordt beïnvloed door gebrek aan beweging. Omdat beweging zo'n positief effect kan hebben op de gezondheid van deze categorie, is het erg belangrijk dat wij er wat aan doen. Bij de uitwerking van het plan van aanpak speelt de Hartstichting dan ook een belangrijke rol, overigens samen met Nebas, NSG, NSCG en de sportorganisaties. Wij vinden het belangrijk dat de plannen waarmee ook de Hartstichting bezig is, niet alleen betrekking hebben op de curatieve kant, maar ook op de care. Wij willen deze gezamenlijk op een goede manier uitwerken. De stukken waarover de heer Pitstra sprak, zullen wij bekijken op het moment dat wij die in ons bezit hebben.

Een aantal leden heeft gesproken over het belang van buitenspelen voor kleine kinderen. Dit is evident van groot belang. Samen met de collega's van VROM zal ik begin volgend jaar een brief aan de Kamer sturen over sport in de stad, met als een van de facetten de ruimte voor activiteiten. Hierbij wil ik het op dit moment laten.

Ik heb genoteerd dat alle sprekers tevreden zijn over de uitkomsten van het traject rondom de sportgeneeskunde en de relatie met UMC, KNVB en NOC-NSF. Het is goed dat er nu een heldere structuur staat, waarin het sportgeneeskundige onderzoek, de behandelingscomponent en dergelijke een plaats hebben gekregen.

De heer Rijpstra en anderen hebben gesproken over het opnemen van sportmedisch en fysiotherapeutisch advies in het verstrekkingenpakket van het ziekenfonds. De behandeling van een blessure valt sowieso onder de verzekering. De discussie gaat natuurlijk over preventieve consulten, die niet onder het ziekenfonds vallen, maar wel vaak onder een aanvullende verzekering. Ik denk dat er op dit moment niet veel aan te doen is. Verzekeraars kunnen natuurlijk zelf in het kader van de reductie van hun kosten ertoe besluiten, in bepaalde gevallen meer geld te steken in goede medische adviezen om een groter beroep op verstrekkingen te voorkomen. Dat is dan echter puur een punt dat het

beleid van de verzekeraar zelf betreft en dat niet bij de overheid ligt.

De heer **Rijpstra** (VVD): Dat is op zich juist, maar je kunt natuurlijk nog verder gaan. Nu is het zo dat iemand die een blessure oploopt, in principe eerst naar zijn huisarts moet voordat hij bij de fysiotherapeut terecht kan. Dat is de poortwachterfunctie die ook in dit kader geldt. De vraag is of dat in de toekomst niet wat efficiënter zou kunnen als iemand een blessure oploopt, in die zin dat betrokkene direct bij een gespecialiseerde fysiotherapeut of sporttherapeut aan zijn blessure geholpen kan worden, mits die fysiotherapeut dit ook kan. Dat is in feite de discussie zoals die in het land wordt gevoerd. Het gaat aldus om twee dingen. Het eerste betreft datgene waarvan de staatssecretaris terecht zegt dat wij er niet over gaan. Daarvan heeft de voorzitter van Zorgverzekeraars Nederland gezegd dat hij best eens verder wil praten over wat er haalbaar is. Nu, dat zou ik altijd doen. Het tweede is dat het allemaal wat efficiënter zou kunnen.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Ik denk dat in zijn algemeenheid de beleidslijn dat mensen pas naar ziekenhuis of specialist kunnen als zij een verwijsbriefje hebben, een goed systeem is omdat veel klachten soms met een eenvoudig advies van de huisarts opgelost kunnen worden. Op het moment dat mensen acuut geblesseerd zijn, gaan zij meestal sowieso naar het ziekenhuis, bijvoorbeeld om een foto te laten maken. Dan zit de huisarts daar niet tussen. Ik vind dat wij die algemene beleidslijn overeind zouden moeten houden. In de praktijk werkt het vaak zo dat op het moment dat iemand echt een klacht heeft en rechtstreeks naar de fysiotherapeut gaat, achteraf door de huisarts in formele zin de indicatie wordt gesteld. Het is dan niet zo dat de fysiotherapeut, als het een vaste behandelrelatie betreft, de patiënt eerst opdraagt om naar de huisarts te gaan. Ik denk dat datgene wat de heer Rijpstra bepleit, in de praktijk eigenlijk altijd al de gang van zaken is, hoewel men in formele zin een verwijsbriefje behoort te hebben. Volgens mij moeten wij dit ook zo houden, want anders krijg je weer discussies over de vraag hoe het dan zit bij andere mensen. Welnu, de ernst van de situatie is hier bepalend hoe dit loopt.

Voorzitter. Vrijwel alle woordvoerders hebben gesproken over Service Médical. Dit is een heel goede club; ik meen dat het vorig jaar was dat ik een ambulance aan hen heb overhandigd. Zij leveren bij heel veel evenementen in Nederland hoogwaardige medische ondersteuning. Ik verschil er dan ook niet van mening over met de leden van de Kamer dat dit een belangrijke club is. Er wordt op dit moment gesproken over de vraag hoe dit het beste structureel kan worden geregeld. In de letterlijke zin van het woord betreft het hier, hoewel zij over een ambulance beschikken, geen ambulancevoorziening. Immers, men rijdt mee in de koers, haalt iemand op die gevallen is en brengt deze vervolgens naar de echte ambulance die betrokkene naar het ziekenhuis vervoert. Een echte ambulancevoorziening is het derhalve niet. Aan de andere kant zou de echte ambulancevoorziening voor hogere kosten komen te staan op het moment dat zo'n dienst als Service Médical er niet zou zijn.

Wat wij tot nu toe steeds hebben gedaan, is vanuit onze begroting, vanuit het sportbeleid, een beetje bijplussen op het moment dat er problemen waren bij Service Médical. Dat zullen wij ook het komende jaar doen, maar ik wil wel toe naar een situatie waarin de zaak goed geregeld wordt. Dat kan twee dingen betekenen: ofwel het kan voor rekening komen van de zorgverzekeraars, zoals ook door de Kamer is bepleit; ofwel er wordt gezegd dat de kosten voor het inhuren van zo'n dienst drukken op de organisatie van een evenement. Die kosten moeten dan opgebracht worden uit de organisatie van het evenement en op die manier kan er vervolgens gefinancierd worden. Dat zijn twee mogelijkheden. Immers, bij sommige takken van sport worden zij ingezet, maar soms wordt een andere organisatie ingezet. Ik denk aan Medical Team Nederland waarover werd gesproken en dat een iets andere structuur heeft. Niet iedere sport heeft zo'n ambulance nodig, maar EHBO is bijvoorbeeld wel weer nodig. Van onderop is er aldus ook een mogelijkheid om het zo te doen, maar dat er een structurele oplossing moet komen, staat wel vast.

De heer **Middel** (PvdA): Dat laatste is heel mooi, want dat bent u dan met

de hele Kamer eens en de hele Kamer is dat met u eens. Uit een oogpunt van begripsverheldering wil ik evenwel twee opmerkingen maken, want ik ben bang dat het anders verkeerd wordt opgevat. Het een sluit het ander niet uit als het gaat om de financiering. Het is vanzelfsprekend dat als een organisatie kan bijdragen in de kosten voor medische voorzieningen, dat ook moet gebeuren, dat geldt ook voor Service Médical. U zegt dat mensen in een ambulance worden gezet en worden overgedragen aan een andere ambulance. Dat gebeurt echter alleen als het echt nodig is. Het blijkt vaak niet nodig te zijn, omdat er een medicus, vaak een specialist, in de ambulance zit. Die gewonde sporter wordt dan dus al op een dusdanige manier geholpen dat het doortransporteren naar een ziekenhuis door een andere ambulance niet meer nodig is. De stichting Medical Team Nederland is overigens geen EHBO. Er zit ook een echte dokter bij die de bevoegdheid heeft om medische handelingen te verrichten. Het overstijgt dus het niveau van de EHBO. Ik zeg dit omdat wij anders een beetje in een karikatuur blijken steken – onbedoeld, wat u betreft – terwijl dit een unieke voorziening is.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Het voorbeeld dat u geeft, is juist. Het feit dat zij ook medische handelingen verrichten, is een van de redenen om aansluiting te zoeken bij de verzekering. De medische handelingen als zodanig vallen namelijk onder het verstrekkingenpakket. Die discussie is echter nog niet afgerond. Daar zijn wij mee bezig. Maar linksom of rechtsom zal het op een bepaald moment goed georganiseerd moeten worden. Wij zijn in de afgelopen jaren een aantal keren bijgesprongen. Dat zullen wij het komend jaar ook doen, want die organisaties moeten niet de dupe worden van het feit dat die structurele regeling er nog niet is.

De heer **Meijer** (CDA): Dat betekent dus dat wij het komend jaar blijven hangen tussen twee dingen. Wij praten hier namelijk steeds weer over. U kunt nog niet concreet zeggen welke stap er gezet gaat die de eindoplossing moet worden?

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Bij deze voorziening zijn verschillende

invalshoeken denkbaar. De ene is dat de medische handelingen en de ambulancevoorziening vallen onder de jurisdictie van een verzekering en dat ze gefinancierd moeten worden uit het verzekeringsbudget. De andere is dat er sprake is van een bredere functie, namelijk de beschikbaarheidsfunctie. De CPA's hebben die niet. Er rijden niet bij ieder sportevenement ambulances mee. Die komen pas als er wat is gebeurd. Daar zit dus een wezenlijk verschil tussen. Daarom moet bekeken worden hoe wij daar in de financiering een mouw aan kunnen passen. Het is gemakkelijk voor mij om te zeggen hoe het moet, maar dan moeten wel de regels die zijn gesteld en de verantwoordelijkheden zoals die zijn geformuleerd, namelijk dat verzekeraars daarvoor verantwoordelijk zijn, worden gerespecteerd.

De heer **Meijer** (CDA): Dus kunnen wij afspreken dat de staatssecretaris het komend jaar garant staat, maar dat wel alle informatie wordt verzameld om daarna te komen tot een definitieve uitspraak. Blijkbaar ontbreekt die informatie nog om tot een definitief standpunt te kunnen komen.

De heer **Middel** (PvdA): De formulering van de heer Meijer klopt niet. Het is niet zo dat wij volgend jaar een definitieve uitspraak krijgen. Die krijgen wij nu. De staatssecretaris zal nu uitspreken dat zij dit soort voorzieningen erkent en ondersteunt. Zij zal proberen om dat binnen de verzekeringssfeer te krijgen. Ik heb begrepen dat de gezondheidsinspectie inmiddels langs is geweest.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Dat klopt, maar daar hebben wij nog geen rapportage van gekregen.

De heer **Middel** (PvdA): Dat betekent dat dat ook geregeld is. Ik begrijp dat u nu de toezegging doet dat, totdat het is opgenomen in de verzekeringssfeer, VWS zorgt dat het kan blijven bestaan.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Ik val nu in herhalingen. Ik heb namelijk gezegd dat het structureel geregeld moet worden. Ik heb daar overigens twee opties voor gegeven en niet één. Ik begrijp de voorkeur van de Kamer voor de ene optie echter wel, want ik heb daar zelf ook een

voorkeur voor. Wij gaan daarmee aan de slag en voorlopig zullen wij zorgen dat de desbetreffende organisatie ondersteund wordt. Ik kan op dit moment niet meer doen. Wij zullen u informeren over de uitkomsten van het vervolg. Ik laat de aspecten die te maken hebben met de nota Sport, bewegen en gezondheid voor wat zij zijn en stap over naar een aantal vragen die betrekking hebben op de relatie tussen onderwijs en sport. De heer Meijer sprak over het belang van het leggen van een verbinding tussen school, buurt en kinderopvang en pleitte zelfs voor de ontwikkeling van een aantal pilots op dit gebied. In het kader van de breedtesportimpuls is er al veel aandacht voor dit thema. Van de 278 deelprojecten die in de eerste en tweede tranche zijn uitgevoerd, heeft een kwart betrekking op de relatie tussen onderwijs en sport. Dat krijgt op verschillende manieren gestalte, bijvoorbeeld in de vorm van sportconsulenten. In een aantal gevallen wordt de relatie tussen vereniging en school gelegd doordat het sporttechnisch kader zowel in de vereniging als op school les geeft of doordat er vanuit de school kennismakingsprojecten met verschillende takken van sport worden georganiseerd. Gemeenten hebben op een heel breed vlak initiatieven genomen. Wij hebben afgesproken om de ontwikkeling van die projecten te volgen en te bekijken wat de succesvolle voorbeelden zijn, wat er wel werkt en wat niet en wat de redenen daarvoor zijn. Op basis van de ervaring die in de komende jaren met die projecten wordt opgedaan, kunnen wij beslissen hoe wij verder gaan. Deze projecten heten dan wel geen pilots, maar in feite wordt er wel op die manier mee omgegaan. Er zijn veel initiatieven gaande, zowel op het gebied van de relatie tussen school en sport als op het gebied van de relatie tussen buitenschoolse opvang of kinderopvang en sport. De heer Rijpstra wees terecht op het belang van het wetsvoorstel inzake de vakleerkrachten in het basisonderwijs dat onlangs door de Kamer is aanvaard. Dit is inderdaad een belangrijk winstpunt. Ook maakte hij een aantal kanttekeningen bij het afstemmingstraject van de sportopleidingen. Wij doen er alles aan om dit goed te laten verlopen en er moet veel energie in worden

gestoken. Ook heb ik zijn uitspraken over het ministerie van OCW genoteerd. Wij zullen daar samen hard aan trekken. Wij hebben NOC-NSF gevraagd om met een proeve van de kwalificatiestructuur te komen en inmiddels hebben wij dat voorstel ontvangen. Er wordt op dit moment hard gewerkt aan de in de nota aangekondigde uitwerking, maar dit zal zich stapsgewijs moeten ontwikkelen.

Er valt natuurlijk veel te zeggen over de spreekkoren, maar ook weer niet. Ik ben het ermee eens dat er soms grenzen worden overschreden met datgene wat er van de tribune wordt geroepen. De heer Middel heeft gelijk dat het soms lastig is om de grens te trekken tussen discriminerende en kwetsende uitlatingen en uitlatingen die als ondersteuning zijn bedoeld. Het is van belang om vast te stellen wie verantwoordelijk is voor het aanpakken van de spreekkoren, met name in situaties waar men over de schreef gaat. Omdat het hier gaat om het handhaven van de openbare orde, moet ik toch vaststellen dat die verantwoordelijkheid op lokaal niveau ligt, bij de driehoek, in overleg met de club en de scheidsrechter. Voorafgaand aan de wedstrijden worden afspraken gemaakt over de gedragslijn en in een aantal situaties worden wedstrijden stilgelegd of gestaakt. Ik ga daar niet over. Het is een afweging die op lokaal niveau moet worden gemaakt. De heer Middel vindt dat de clubs hierin meer verantwoordelijkheid moeten nemen en dat een actief supportersbeleid kan helpen. Ik weet niet of dat echt zo is, want een aantal clubs waarvan de supporters spreekkoren aanheffen, voeren een zeer actief supportersbeleid. Feyenoord heeft een goldcardsysteem, waarmee het publiek dat meegaat naar uitwedstrijden selecteert op goed gedrag. Dat is misschien de verklaring waarom er bij Heerenveen-Feyenoord weinig gebeurt, behalve dat mevrouw Ravestein daar uit de band sprong. Dat heeft dus niet alleen te maken met het feit dat de thuisspelende clubs een goed klimaat hebben, maar misschien ook met het supportersbeleid van de uit spelende clubs. Het allerbelangrijkste wat clubs eraan kunnen doen is ervoor te zorgen dat ze goed voetballen. Het meeste ongenoegen van de tribunes komt voort uit het feit dat de wedstrijden beneden peil zijn of dat

er dingen gebeuren op het veld die men niet apprecieert.

Mevrouw **Ravestein** (D66): Voorzitter. Ik gebruikte het voorbeeld alleen maar om aan te geven dat agressie op het veld ook kan leiden tot agressie vanaf de tribune. Ik wilde die link leggen. Je kunt daarom ook niet zeggen dat het uitsluitend aan de supportersbegeleiding ligt.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: De KNVB en de clubs hebben nu een richtlijn opgesteld. Dit thema komt herhaaldelijk aan de orde in het overleg over het voetbalvandalisme. Men probeert een zo goed mogelijk beleid te ontwikkelen, maar het eruihtalen van de individu en het strafrechtelijk aanpakken is moeilijk. Het is natuurlijk wel mogelijk. Op het moment dat iemand discrimineert, is het mogelijk strafrechtelijk te vervolgen. Maar dit blijft bij een vak met 2000 mensen van wie je niet weet wie je er precies tussenuit moet plukken, een lastige kwestie. Het zal moeten komen van het opvoeden en het door de leiding van de clubs en de KNVB uitstralen dat men het niet te tolereren vindt dat er soms mensonterende geluiden of woorden van de tribune afkomen. In het uiterste geval is ook staken van wedstrijden mogelijk op het moment dat het te veel wordt. Je bent dan wel aan de grens van wat er mogelijk is.

De heer **Middel** (PvdA): Is de staatssecretaris het met mij eens dat je een onderscheid moet maken tussen buiten het stadion en binnen het stadion? Buiten het stadion is duidelijk een kwestie van de openbare orde, de driehoek. Binnen het stadion is er een verantwoordelijkheid voor de club als stadion-eigenaar of stadionbespeler. De staatssecretaris heeft frequent contacten met de KNVB. Ik kan mij voorstellen dat zij eens gaat praten met de KNVB – zo niet stellerwijze dan aftastenderwijze – om te kijken of er geen strengere sancties mogelijk zijn, zoals ik heb gesuggerd.

Mevrouw **Ravestein** (D66): Daar is geen meerderheid voor.

De heer **Middel** (PvdA): Het gaat niet altijd om de kwantiteit, maar soms

ook om de kwaliteit van een voorstel, mevrouw Ravestein.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Wij hebben hierover met de KNVB gesproken. Er zijn richtlijnen door de KNVB en de clubs opgesteld. Er is afgesproken dat de scheidsrechter in situaties waarin het over de grens gaat, kan ingrijpen. Als het gaat om het aspect van de openbare orde, dan geldt dat zowel binnen als buiten het stadion. Op het moment dat er dingen gezegd worden die discriminerend zijn, is dat een overtreding van de wet en een kwestie van de openbare orde binnen het stadion. Daarover zijn in de lokale driehoek met de club en de scheidsrechter afspraken gemaakt. Daar wordt bepaald wat er gebeurt. Zo zijn de verantwoordelijkheidsverdelingen in deze kwestie. Op het moment dat dat herhaaldelijk gebeurt bij dezelfde club, kan de burgemeester of de politie daar via de lokale driehoek het nodige aan doen.

De heer **Pitstra** (GroenLinks): Maar u vindt licenties intrekken een dusdanig grof paardenmiddel, dat u daarover met de KNVB niet wilt praten?

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Om te beginnen is de KNVB verantwoordelijk voor het licentiesysteem. Er zijn een aantal criteria die te maken hebben met de veiligheid van stadions en de financiële deugdelijkheid van de clubs. Er is inderdaad wel eens discussie over de vraag of een club zijn licentie wel of niet kan houden. Dit zijn onderwerpen die daar geregeld zijn. Een club een jaar uitsluiten vanwege het wangedrag van een paar supporters gaat mij iets te ver.

Ik kom te spreken over het thema accommodaties, evenementen en topsportbeleid. Daar is veel over gezegd, niet alleen in deze vergadering, maar het hele afgelopen jaar. Er bestaat brede overeenstemming dat een samenhangend beleid ontwikkeld dient te worden. Je hebt het topsportbeleid van de bonden, de organisatie van evenementen en de realisatie van accommodaties. Het heeft namelijk niet zoveel zin een accommodatie te organiseren voor een tak van sport die niets voorstelt. Wil die accommodatie impact hebben op de samenleving, dan moeten er prestaties geleverd

worden. De samenhang tussen deze drie elementen is evident.

Vanwege de samenhang tussen deze elementen zijn er veel partijen bij betrokken. Dat zijn niet alleen de sportbonden, maar ook de gemeenten en provincies. Heel veel initiatieven worden op lokaal niveau ondernomen. Men zoekt een partner in de vorm van een sportbond om als gemeente een rol te kunnen spelen en een bepaald imago te kunnen opbouwen. Verder noem ik nog de rol van het bedrijfsleven. Als er accommodaties en evenementen georganiseerd worden dan is de betrokkenheid van het bedrijfsleven heel belangrijk. Op landelijk niveau zijn er NOC-NSF als koepel en de ministeries van VWS, EZ, Financiën en VROM.

Wij hebben vorig jaar een onderzoek laten doen, waaruit naar voren kwam dat een samenhangend beleid ontwikkeld moet worden. Ik heb NOC-NSF gevraagd, mij van advies te dienen op welke wijze dit gestalte moet krijgen. In juni heb ik een brief ontvangen van de heer Blankert, waarin in hoofdlijnen wordt geschetst wat er zou moeten gebeuren. Het thema dat er meer moet gebeuren, is allesoverheersend. De cruciale vraag waar wij voor staan, is niet dat het meer moet zijn, maar hoe wij dat gaan doen. Hoe moeten de verantwoordelijkheden worden verdeeld? Hoe zorgen wij ervoor dat gemeenten en provincies erbij betrokken blijven? Dat thema wordt in het rapport van Twijnstra & Gudde ernstig onderschat. Wij zijn het er dus over eens dat er meer moet gebeuren op het gebied van accommodatie en evenementen. Het feit dat wij daarvoor vorig jaar extra geld hebben uitgetrokken, was een eerste signaal dat het ons ernst is. De vraag is of je daarvoor een aparte regeling moet maken of dat je gebruik moet maken van procedures in het kader van de ICES, de economische structuurversterking. Apeldoorn en Rotterdam hebben hun projecten gekregen, omdat deze een economische spin-off hebben en voor de economische structuur in de regio's van groot belang zijn. De heer Rijpstra was de enige die deze mening nog niet was toegevoegd. De overige woordvoerders onderschrijven de betekenis van deze accommodaties voor de economische infrastructuur. Mevrouw Jorritsma heeft dat uitgangspunt

vorig jaar in het kabinet ook onderschreven.

Er ligt een advies dat nu verder moet worden uitgewerkt. De vraag is of dat een sportaccommodatiefonds moet zijn dan wel dat er criteria geformuleerd moeten worden zodat er ruimte is, te investeren in deze projecten met gelden voor de versterking van de economische structuur.

Over deze twee opties zullen wij met de ministeries van EZ, Financiën en VROM afspraken moeten maken. De laatste versie hebben wij op 15 november gekregen. De tijd was te kort om voor vandaag met de desbetreffende departementen uitvoerig te overleggen over de manier waarop wij dat zouden moeten doen. Het staat natuurlijk als een paal boven water dat dit overleg er zal komen. Wij zullen daar voortvarend mee aan de slag gaan. Wij zullen ook met gemeenten en provincies om tafel moeten gaan zitten.

Ik vond dat de heer Middel met een interessant idee kwam. Hij stelt voor dat de overheid de onrendabele top voor haar rekening neemt en vervolgens een verdeling te maken over rijksoverheid, gemeenten en provincie. Ik stel echter vast dat niet alle gemeenten bij de rijksoverheid aankloppen voor geld voor accommodaties. Ik wijs op Rotterdam en Almere. Die gemeenten komen niet voor geld, alleen om toe te lichten hoe interessant hun plannen zijn. De vraag is wanneer je er als overheid geld in moet stoppen en op grond van welke criteria. Daar moeten wij nog eens goed naar kijken. De adviezen die er nu liggen, zijn onderbouwd vanuit de wenselijkheid dat er wordt geïnvesteerd, maar ze gaan niet in op de vraag wie waarom hoeveel geld geeft. Die vragen moeten eerst beantwoord worden, voordat wij geld kunnen geven. In de brief die ik de Kamer heb gestuurd, heb ik ook aangegeven op welke punten wij meer helderheid moeten verkrijgen. Dat vergt een gesprek met de andere departementen, met gemeenten, provincies en NOC-NSF. Wij proberen dat in een zo hoog mogelijk tempo te doen, zodat in de loop van het volgend jaar besluitvorming kan plaatsvinden.

De heer **Pitstra** (GroenLinks): Is dat nog in deze kabinetsperiode?

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Het

ligt eraan hoe ruim u die definieert. De verkiezingen zijn op 15 mei en daarna zijn wij waarschijnlijk nog een tijdje demissionair. Mijn inspanningen zijn erop gericht dat er bij de kabinetsformatie besluitvorming mogelijk is. Het gaat natuurlijk ook om financiële prioritering. Voorzitter. De heer Rijpstra heeft gevraagd hoeveel geld er beschikbaar wordt gesteld. Die vraag is een afgeleide daarvan. In de nieuwe VBTB-systematiek betekent het dat je een stuk verder moet zijn in de besluitvorming, voordat je überhaupt met een claim kunt komen. Dat zijn de consequenties van de aanscherping van de procedures.

De heer **Meijer** (CDA): Ik heb in de afgelopen weken gemerkt dat iedereen inzet op de pot van de ICES-middelen. Dat is schijnbaar een grote melkkoe. Ik vind dat alleen een beetje erg gemakkelijk. Ik ben bang dat het straks op een grote teleurstelling uitloopt bij de verdeling van de ICES-gelden, want volgens mij zijn die middelen nu al drie keer uitgegeven. Er ligt een voorstel van NOC-NSF voor een evenementenbeleid en een actieplan. Er wordt gesproken over een startkapitaal van 65 mln euro. Stel dat deze activiteiten niet in aanmerking komen voor ICES-middelen. Hoe reëel is dat startkapitaal dan? Dan zal de staatssecretaris dit probleem op een andere manier moeten oplossen.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Wij moeten eerst beslissen over de wenselijke structuur. Die discussie moeten wij binnen het kabinet voeren. Dan is de keuze aan de orde of het geïntegreerd wordt in de economische structuurversterking en daarbinnen aan bod komt. Wanneer dat niet mogelijk is, zal er gekozen moeten worden voor een apart fonds. Dat is de eerste afweging die gemaakt moet worden. De tweede afweging die gemaakt moet worden, is in welk tempo investeringen gedaan kunnen worden. Een van de redenen waarom in het rapport van Twijnstra & Gudde gepleit wordt voor fondsvorming, is dat niet ieder jaar evenveel geld nodig is voor de investeringen en dat het een beetje geëgaliseerd moet worden. Het gaat erom wat er in de tijd gezien aan investeringen nodig is en wat ook andere partijen daaraan kunnen bijdragen. Niet alles hoeft op het bordje van de overheid te worden

neergelegd. De verantwoordelijkheidsverdeling zal helder moeten zijn. Het is niet zo moeilijk om een regeling te maken waarbij iedereen die een accommodatie wenst te realiseren recht heeft op een bepaalde hoeveelheid geld. Ik weet precies wat er dan gebeurt en dat kan dus niet de bedoeling zijn.

De heer **Rijpstra** (VVD): Dit antwoord is duidelijk. Vorig jaar kreeg het zwembad de Tongelreep extra geld. Laat ik nu maar even man en paard noemen. Apeldoorn wenst een topsportaccommodatie te realiseren, maar komt substantieel 25 mln gulden tekort. Valt er te spreken over medefinanciering of is dat nu niet aan de orde?

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Apeldoorn heeft zijn plannen ingediend in het kader van ICES en in dat kader wordt er dan ook over gesproken. Door de landsdelen is voor een enorm bedrag aan projecten ingediend en het CPB heeft daaruit een selectie gemaakt. Het is geen afwijzing van het verzoek, maar een procedurele beslissing in het kader van de besluitvormingsprocedure. In het ICES-traject zijn de drie sportaccommodaties die op de rol stonden eruit gevallen, omdat de verzoeken onvoldoende onderbouwd waren met aspecten die van doen hebben met economische structuurversterking. Men moet gewoon zijn huiswerk doen en dan gaan wij er verder mee aan de slag. Er is dus geen sprake van dat die projecten niet in aanmerking komen voor die middelen. Ze staan dus op de rol, alleen niet bij mij maar elders.

De heer **Rijpstra** (VVD): VWS heeft geen geld?

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Op dit moment is er een regeling waarbij per A-accommodatie vijf ton investeringsgeld beschikbaar wordt gesteld. Gelet op de totale investeringen weten wij dat dit een extraatje is waarmee men nog niet eens een deuk in een pakje boter kan schoppen. Vandaar dat wij bezien of er een regeling tot stand kan worden gebracht die wel een substantiële uitstraling heeft bij het realiseren van accommodaties. Daaraan vooraf gaat de vraag in welk kader de investeringen moeten worden gefinancierd en welke positie provincies en gemeenten daarbij innemen. Die aspecten

moeten nog verder worden uitgewerkt.

Mevrouw **Ravestein** (D66): Het ICES-traject verloopt heel moeizaam bij het realiseren van sportaccommodaties. Gaat de voorkeur van de staatssecretaris ook niet uit naar een fonds?

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Ik deel niet de conclusie dat het zo moeizaam verloopt, want er is voor 65 mln aan projecten ingediend. Ik heb genoteerd hoe de Kamer erover denkt. Tijdens de behandeling van de EZ-begroting is hier ook over gesproken. Linksom of rechtsom zal er iets moeten gebeuren. Er moet een goede regeling komen die daadwerkelijk bijdraagt aan het realiseren van de accommodaties en die ervoor zorgt dat de andere partijen in het krachtenveld niet achterover gaan leunen omdat zij denken dat de rijksoverheid het wel doet. Die andere partijen horen ook een bijdrage te leveren en dat gebeurt trouwens ook. Wij zullen hiermee voortvarend aan de slag gaan en de Kamer informeren over de nadere uitwerking.

Mevrouw Ravestein vroeg zich af of een kenniscentrum nu wel zo nodig is. Wij hebben in brede kring het advies gekregen zo'n kenniscentrum tot stand te brengen, juist omdat niet iedere bond ieder jaar een evenement organiseert. Om te komen tot een goede bundeling van kennis en ervaringen in het kader van het accommodatie- en evenementenbeleid is het goed om zo'n kenniscentrum op te richten. Wij faciliteren de totstandkoming ervan.

Mevrouw **Ravestein** (D66): Mijn vraag was vooral of er wordt samengewerkt met andere ministeries.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Er wordt niet alleen samengewerkt met andere ministeries, maar bijvoorbeeld ook met gemeenten en bonden. Grote gemeenten als Rotterdam en Amsterdam hebben al veel expertise opgebouwd. Het zou zonde zijn daarvan geen gebruik te maken. Het is dus de bedoeling alle kennis en ervaring te bundelen.

De heer **Rijpstra** (VVD): Als er bij de najaarsnota toch nog een bedrag wordt gevonden dat voor de sportaccommodaties kan worden

gebruikt, hebben wij eigenlijk een probleem omdat wij niet weten waar wij dit moeten parkeren. Hoe denkt de staatssecretaris hierover? Gaat zij nog in op de vragen over de sportevenementen, want daar speelt dezelfde problematiek?

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Daar speelt eigenlijk hetzelfde, zij het dat het bedrag kleiner is. De relatie met de economische effecten van de infrastructuur is daarbij bovendien iets minder hecht dan bij de investeringen in accommodaties. Dit moet in onderlinge samenhang worden uitgewerkt. Het is moeilijk om de vraag negatief te beantwoorden of wij iets kunnen met het geld dat eventueel nog wordt gevonden. Wij denken natuurlijk voortdurend na over de vraag wat er allemaal nog moet gebeuren. Voor de besluitvorming in het kabinet over begrotingen moeten eerst uitgewerkte voorstellen worden ingediend voordat je überhaupt een cent krijgt. Op het moment dat de Kamer een prioriteit aangeeft, ligt dit soms net ietsje anders.

De heer **Rijpstra** (VVD): Wij bepalen!

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Dat weet ik.

Ik kom nu op het thema van de sportwet. Allereerst ga ik in op het Europees Verdrag. Wij houden ons al enige tijd bezig met een discussie over de vraag of in het Europees Verdrag een artikel kan worden opgenomen waarin de maatschappelijke positie van sport wordt beschermd. Ik stel vast dat niet alle landen even ver zijn op dit thema, terwijl andere meer principiële bezwaren hebben tegen een uitbreiding van het Europees Verdrag met beleidsterreinen waarvoor de EU nu nog geen verantwoordelijkheid draagt. Ik wijs bijvoorbeeld op het Verenigd Koninkrijk. Er zijn dus barrières om tot zo'n verdragsartikel te komen. Dit neemt niet weg dat wij steeds die discussie blijven voeren en in overleg treden met andere landen. Dit onderwerp is ook besproken onder het Belgische voorzitterschap en wij zoeken naar mogelijke alternatieven. Als een verdragsartikel niet haalbaar is, kan er misschien een protocol bij het verdrag worden gevoegd. Dit gaat minder ver dan een artikel, maar de bijzondere positie van sport kan ook langs die weg worden geregeld. Die

discussie loopt en wij leveren daaraan onze bijdrage, maar wij zijn natuurlijk afhankelijk van het tempo van de langzaamste deelnemer. De vraag is vervolgens aan de orde of wij in Nederland iets specifieks moeten doen. Wij zien dat de maatschappelijke functie van de sport wordt beïnvloed door ontwikkelingen als de mededinging. De heer Middel zou misschien spreken over de commercie, maar dit is niet helemaal hetzelfde. De organisaties staan natuurlijk onder druk. Misschien moet de commercie niet de eerste invalshoek zijn, maar de bescherming van de maatschappelijke functie van de sport en de omstandigheid dat sportbonden monopolies zijn en tegelijkertijd een maatschappelijke taak vervullen. Begin dit jaar heb ik aangekondigd dat wij daar een verdere studie naar willen laten verrichten. Wij hebben een drietal hoogleraren benaderd met de vraag om dit voor ons uit te zoeken, namelijk de welbekende Heiko van Staveren, Jan Mortelmans en nog een bekende jurist. Zij brengen in kaart of een wettelijke verankering van de sport een toegevoegde waarde zou kunnen hebben ten opzichte van de huidige situatie, waarin de sport gewoon in de Welzijnswet geregeld is. Ik neig naar de opvatting dat, gelet op een aantal ontwikkelingen die gaande zijn en ook op de situatie in een andere landen, zoals Frankrijk en Engeland, waar regelingen zijn voor opbrengsten uit mediarechten, die voor 5% of 10% worden gestort in een fonds dat aan de breedtesport ten goede komt, er wel iets kan gebeuren. De positie van de bonden, de financieringsstructuur en de beïnvloeding vanuit de mededingingswetgeving zijn serieuze onderwerpen. Als de uitkomsten van het onderzoek beschikbaar zijn kunnen wij een wat meer gefundeerde discussie voeren.

De heer **Middel** (PvdA): De staatssecretaris is niet tegen commercie, maar wil bescherming van de maatschappelijke functie. Tegen wie moet die maatschappelijke functie dan beschermd worden? Dat is toch juist de ongebreidelde commercie? Wordt het onderzoek alleen door juristen uitgevoerd of komen er nog andere inzichten aan bod? Anders word ik op voorhand al een beetje droevig.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: De heer Van Staveren is docent sport en recht. De verschillende deskundigheden die nodig zijn om tot een afronding te komen zijn in de werkgroep aanwezig. Afgezien van de makelaars in het betaald voetbal, die veel geld verdienen, valt het wel mee met de winst die bij allerlei sportevenementen wordt gemaakt. De opbrengst van Euro 2000 is naar de sport teruggegaan. De KNVB heeft die geïnvesteerd in het masterplan jeugd.

De heer **Middel** (PvdA): De KNVB participeerde zelf in de stichting. Dat was geen commerciële activiteit.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Er was een stichting die was opgericht door de KNVB. Bij de meeste evenementen wordt door de organiserende bond een aparte stichting opgericht voor de organisatie van het evenement, om zelf niet de risico's die met de organisatie samenhangen te lopen. Men is meestal erg blij als men quitte draait en geen verlies lijdt op de organisatie. Het maken van winst is in dat soort situaties vrijwel niet aan de orde. Euro 2000 is een extreem voorbeeld. Daarop is een forse winst behaald, die zowel in België als in Nederland volledig naar de sport is teruggevloeid.

Ten slotte kom ik bij een aantal opmerkingen, mede naar aanleiding van berichten in de pers, over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de overheid, NOC-NSF en de bonden. Doordat er zo ontzettend veel gebeurt in de wereld van de sport – het is op zich heel goed dat er daar veel ambitie is – komen partijen meer in de schijnwerpers te staan dan in het verleden. Door die veelheid aan ontwikkelingen komen ook de verschillende rollen van partijen naar voren.

Wij vinden de sportbonden de dragers van de sport. NOC-NSF is hun koepel en daarmee hun belangenbehartiger. Tegelijkertijd heeft NOC-NSF nog andere rollen. In de eerste plaats verdeelt men, op basis van eigen regelingen, de SNS-gelden over de bonden. Dit vindt plaats naast de subsidieverstrekking door de overheid. In de tweede plaats is NOC-NSF ook uitvoerder van overheidsbeleid, bijvoorbeeld bij stimuleringsprojecten. Daarnaast geeft men

adviezen en ontwikkelt men zelf beleid.

Naarmate er meer gebeurt, gaan die verschillende rollen vaker schuren. Dat er dan discussie over komt, is helemaal niet erg; het is juist heel verstandig om die met elkaar te voeren. Het gaat dan ten eerste om de verhouding van de overheid tot de koepel. Hoe transparant zijn de financieringsstromen vanuit de overheid naar de sport? Ten tweede gaat het om het sponsorbeleid, waar de overheid natuurlijk niet over gaat. De belangen van de bonden en NOC-NSF kunnen elkaar daar raken. Verder gaat het om de verhouding tussen NOC-NSF en de bonden. Als ik op de televisie zie dat een voorzitter van de bond uitspreekt: we zeggen maar niet wat we vinden want zij zitten aan de geldkraan, vind ik dat niet zo verstandig. De bonden keuren natuurlijk wel zelf het beleid goed. Zij hebben ook een eigen verantwoordelijkheid als democratisch lid van de organisatie NOC-NSF. De heer Blankert heeft goed gereageerd op de brief om over een aantal zaken te gaan praten. Hij heeft aangegeven dat men bereid is tot een gesprek om deze punten te verhelderen.

De komende tijd zullen de uitgangspunten bij de verantwoordelijkheidsverdeling en de transparantie van de geldstromen op een rij moeten worden gezet, waarna kan worden gekeken of het loopt zoals wij willen. Op basis daarvan kan tot de conclusie worden gekomen dat op onderdelen wijzigingen nodig zijn. Dat moet dan wel zijn gebaseerd op een scherpe analyse. Volgens mij zijn alle partijen voluit bereid om te investeren in dat traject. Als er helderheid is verkregen, kunnen wij weer op een goede manier verder. Dat er nu zo over wordt gesproken, wordt veroorzaakt door de grotere ambities in het sportbeleid; er gebeurt veel meer op diverse terreinen. Dit soort discussies hoort daar dan bij; dat is niet erg.

De vergadering wordt van 14.13 uur tot 14.20 uur geschorst.

De heer **Meijer** (CDA): Voorzitter. Op een aantal punten zou ik graag een nog wat concreter antwoord van de staatssecretaris horen.

De kleinere sportbonden hebben een nadeel ten opzichte van de grotere, omdat bij een kleinere bond ook een kleiner percentage van de betrokken

sportbeoefenaars aangesloten is. Van de voetballers is bij wijze van spreken 95% aangesloten bij de voetbalbond, maar van de naar schatting 550.000 mensen die in Nederland aan squash doen, is maar een heel klein deel bij de squashbond aangesloten. Zolang de hoeveelheid geld die bonden krijgen, bepaald wordt door hun ledental, missen kleinere bonden dus subsidie en ondersteuning die zij nodig hebben voor hun activiteiten. Nu zegt de staatssecretaris dat zij via de tarieven van de accommodaties ook geld binnenkrijgen, maar deze kleinere bonden hebben toch een relatief nadeel. Ik heb als voorbeelden ook nog golf en tennis genoemd, maar het doet zich met name bij squash en enkele andere sporten voor. Zou de staatssecretaris eens willen kijken naar een andere verdeelsleutel om te bewerkstelligen dat de kleinere bonden meer aan de weg kunnen timmeren?

Verder vond ik het antwoord van de staatssecretaris over doping in het verband van de breedtesport erg mager. Ik heb nadrukkelijk naar de stand van zaken gevraagd en zij heeft alleen gezegd dat zij ermee bezig is. Ook heb ik nog gewezen op het aantal scheidsrechters dat afneemt door de wijze waarop er tegenwoordig met hen omgegaan wordt. Ik heb de suggestie gedaan om samen met de centrale organisatie van scheidsrechters een motivatieproject uit te werken om iets te doen aan de status van de scheidsrechter om de schrikbarende terugloop van het aantal aanmeldingen te keren. Ook scheidsrechters zijn veelal vrijwilligers die wij heel hard nodig hebben. Ik heb ook nog gevraagd om een nota over sport en fiscus, omdat wij daarover heel veel vragen krijgen, met name van sportaccommodaties, zoals ijsbanen.

Ten slotte het sportmuseum. Verschillende leden hebben gevraagd hoe de problemen van dit museum opgelost zouden kunnen worden. Ik heb hiervoor een motie opgesteld.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende:

- dat het nationaal sportmuseum te

Lelystad beschikt over een unieke collectie, behorend tot het nationaal erfgoed;

- dat de financiële positie van het nationaal sportmuseum zorgelijk is;

- dat instandhouding van een dergelijke sportmuseum van nationaal belang is;

- dat het museum daarnaast een belangrijke stimulerende en educatieve functie kan hebben;

verzoekt de regering:

- in overleg met het bestuur van het sportmuseum te zoeken naar mogelijkheden om de collectie van dit museum veilig te stellen en voor een breed publiek toegankelijk te maken;

- de mogelijkheden van een koppeling met nieuwe functies voor het sportmuseum te onderzoeken en te stimuleren;

- vanwege het unieke sport-historische en culturele erfgoed dat zich in het huidige museum bevindt, de staatssecretaris van OCW actief bij het overleg te betrekken en voor de museale functie middelen beschikbaar te stellen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Th.A.M. Meijer, Atsma, Middel, Rijpstra, Ravestein en Pitstra. Zij krijgt nr. 3 (27841, 28000-XVI).

De heer **Middel** (PvdA): De staatssecretaris kon niet precies duidelijk maken hoe zij aankijkt tegen de irritatie van een aantal bonden jegens NOC-NSF en de rol hiervan in relatie tot de rijksoverheid. De collega's vinden NOC-NSF een sympathieke organisatie met goede ideeën, maar deze organisatie wekt af en toe de schijn op de stoel van het departement te willen zitten. Wellicht kan de staatssecretaris hierop dieper ingaan als wij nader spreken over de positie van de overheid in het gehele sportbestel. Ik verklaar u dat de heer Rijpstra en ik elkaar in dit debat gevonden hebben. Hij pleit al jaren voor een sportwet en ik vraag te bezien of een wettelijke regeling mogelijk is als het gaat om de bescherming van de publieke functie van sport. De heer Rijpstra zal straks hierover mede namens mij een motie indienen. Het hele verhaal over de positie van de overheid, de private sportbonden en NOC-NSF komt in dat verband terug.

Als je een groep hoogleraren vanuit een discipline naar een zaak laat kijken, bestaat het risico van een eenzijdig beeld. Nu bood uitgerekend het departement van VWS nog niet zo lang geleden onderdak aan prof. Schuyt die tijdens een symposium een zeer interessante verhandeling gaf vanuit de sociologische invalshoek over de relatie sport en samenleving. Zo'n benadering kan een verfrissende aanvulling zijn op wat de juristen te berde brengen. In alle ernst, ik heb niets tegen juristen, maar ik vind dat er meer in de wereld is dan juristerij. Het spreekt voor zich dat wij de motie over het sportmuseum steunen. Wij komen terug op de problematiek rondom de spreekkoren als wij over voetbalvandalisme praten. Ik voel mij nu – hoewel ik de heer Pitstra aan mijn zijde vind – alleen staan in deze discussie. De samenleving treedt niet hard genoeg op tegen dit soort excessen. De discussie hierover moet op korte termijn gevoerd worden. Ik weet dat de bevoegdheid van de staatssecretaris zeer beperkt is, maar desondanks vraag ik of er meer gestuurd kan worden.

Voor het fonds dringt de tijd. Er zijn twee opties: het fonds kan deels met rijksgegeld gevuld worden of voor een deel met ICES-middelen. Dat laatste is moeilijk, omdat de middelen moeten worden besteed aan een concreet doel dat in het kader van het fonds past. Om ervoor te zorgen dat ook EZ hierbij betrokken wordt, heb ik een motie opgesteld die de staatssecretaris kan zien als een ondersteuning van haar beleid. De regering kan de motie beschouwen als een kritische kanttekening bij de rest van de bewindslieden met de minister van Economische Zaken voorop.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat op afzienbare termijn en onder regie van de bewindspersoon voor Sport de invulling van een landelijk topsportaccommodatie en -evenementenbeleid ook vanuit of via de landelijke overheid plaats moet vinden;

verzoekt de regering, daarbij voor een brede aanpak te kiezen, waarbij uitdrukkelijk een rol van betekenis is weggelegd voor de minister van Economische Zaken – onder meer door hierbij ICES-middelen te betrekken – en de Kamer binnen drie maanden over de gekozen aanpak terzake te rapporteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Middel, Pitstra, Ravestein en Th.A.M. Meijer. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund. Zij krijgt nr. 4 (27841, 28000-XVI).

De heer **Middel** (PvdA): Ik heb een termijn van drie maanden gekozen omdat er op afzienbare termijn voor de betrokken steden duidelijkheid moet komen. De indruk mag niet ontstaan dat men aan het lijntje gehouden wordt. Zoals de heer Rijpstra al zei, is het bij de suppletoire begroting aan de Kamer om een bedrag beschikbaar te stellen voor dat fonds. Als ik het goed begrepen heb, hebben wij de discussie daarover volgende week. De staatssecretaris kan dus afwachten of de Kamer hiertoe besluit. Dit klinkt wat arrogant, maar zo liggen de verhoudingen op dit punt. Als ik het goed begrepen heb, heeft de staatssecretaris een toezegging gedaan over Service Médical. Dit bespaart mij de indiening van een motie die ik had klaarliggen. Het ging mij echter niet alleen om de stichting Service Médical, maar ook om de stichting Medical Team Nederland. Ik vind dat deze erbij betrokken moet worden. Voordat ik het verwijt krijg dat er nog meer komen, zeg ik erbij dat ik het uitdrukkelijk wil beperken tot deze twee. De inspectie voor de gezondheidszorg heeft contacten met deze twee en andere initiatieven zijn mij niet bekend. De discussie is nu een jaar gaande. Als er meer initiatieven waren geweest, hadden wij er ongetwijfeld van gehoord. Ik wil het dus tot deze twee beperken en ga ervan uit dat datgene wat voor Service Médical geldt, ook voor Medical Team Nederland geldt, tenzij argumenten op het tegendeel wijzen. Toen de toezegging van de staatssecretaris kwam, ben ik in mijn enthousiasme vergeten haar aan een termijn te binden. Kan zij er een indicatie van geven wanneer het

geregeld zal zijn? Dan kunnen wij haar eventueel eraan herinneren en hoeven wij niet ieder jaar erop terug te komen, want wij willen de discussie graag sluiten. Over het mondiale voetbal heeft de staatssecretaris niets gezegd. Ik vond de beantwoording in eerste termijn toch wel goed, maar kan mij voorstellen dat anderen er anders over denken. Er komt voorlopig geen sport-hogeschool in Nederland. Als die er moet komen, komt er wel een initiatief van de fractie van de VVD, neem ik aan. Ik heb gevraagd of het mogelijk is, in verband met de beleidsbrief over sport en televisie af te spreken dat een percentage van de uitzendrechten ten goede komt aan en dus terugvloeit naar de ontwikkeling van de sport.

De heer **Pitstra** (GroenLinks): Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor haar antwoorden. Wij zullen het er niet over eens worden of de ambitie groot is. Ik vind een teruggang van 12% inactief naar 10% over tien jaar niet echt ambitieus. Als het een keer begint, komt het enthousiasme er misschien wel en wordt het nog groter. Ik heb de staatssecretaris gevraagd of kabinetsbreed wordt ingezien dat een investering in beweging en sport rendabel is. Als ook Zalm en Jorritsma het als een rendabele investering zien, scheelt het enorm in hun bereidheid om hiervoor geld uit te trekken. De Fietsersbond had het niet alleen over fietsen naar het werk, maar ook over fietsen naar school. Voor die jonge generatie is dit heel belangrijk. Ik vraag de staatssecretaris om dit met voorkeur te laten bekijken als het plan toch met die zes ambtenaren wordt uitgewerkt. Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag welke gevolgen het onthutsende gegeven dat eenderde van de 7- tot 9-jarigen nooit buiten speelt, heeft op het beleid. De heer Middel voelde al aan dat ik mijn vraag over Kleurrijk voetbal beantwoord wil hebben. Dit geldt ook voor de vraag of het in een KNVB-project kan worden opgenomen. 74 bonden hebben een scholingsvraag voor een miljoen vrijwilligers verenigd, met een budget van 2,5 mln gulden. Dit lijkt mij een redelijk

verzoek. Wat is het antwoord van de staatssecretaris hierop?

Over de sportgeneeskunde en de sportmedische zorg hebben wij een motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van mening dat de toegankelijkheid van de sportmedische zorg tekortschiet;

van mening dat deskundig onderzoek door sportartsen een beter herstel bij sportblessures kan opleveren;

verzoekt de regering, consult en behandeling door een sportarts bij een sportgeneeskundige afdeling van een erkend ziekenhuis als verstrekking op te nemen in het ziekenfondspakket,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Pitstra. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund. Zij krijgt nr. 5 (27841, 28000-XVI).

De heer **Pitstra** (GroenLinks): Er staat duidelijk "de regering", want de staatssecretaris gaat er niet over. Het is een uitspraak van de Kamer waarmee zij ook de minister op deze zaak aanspreekt.

De heer **Rijpstra** (VVD): Mijnheer de voorzitter. Ik heb nog geen antwoord van de staatssecretaris gekregen op mijn opmerkingen en vragen inzake sporthistorisch onderzoek en de zwembaden. Voorts zou ik de staatssecretaris een vraag willen stellen over de samenwerking met Vlaanderen, omdat er daartoe aardig wat aangrijpingspunten liggen, ook wat betreft het gezamenlijk doen van onderzoek. Helaas is het clearinghouse van de Raad van Europa in Brussel gesloten; daar was heel veel documentatie aanwezig. Alleen Nederland wilde dit clearinghouse ondersteunen, maar de overige lidstaten niet. Ik hoop nu dat Nederland en Vlaanderen wat meer kunnen doen. Hopelijk kunnen wij volgende week nog terugkomen op het evenementenfonds en het accommodatiefonds. Wij gaan wel

zoeken of wij er nog geld voor kunnen vrijmaken.
Er blijven dan twee punten over, waarover ik de volgende moties wil indienen. In de eerste plaats betreft dit de sportgeneeskunde. Wat de staatssecretaris te dien aanzien met Utrecht heeft geregeld, is goed geregeld. Er moet echter nog wat meer geregeld worden. Wij zijn al bijna acht jaar bezig om sportgeneeskunde een erkend medisch-klinisch specialisme te doen zijn. Dat lukt niet, maar daar gaan wij ook niet over. Dat doet de KNMG. Nu ligt er echter het verzoek van de beroepsgroep zelf. Zij kunnen leven met het niet-erkend worden, maar willen wel graag toegang hebben tot de regelingen en de subsidies die voor specialisten en huisartsen gelden. Te dien aanzien wordt evenwel gezegd dat daar eerst een onderzoek van drie jaar overheen gaat. Dat vind ik veel te lang; wij hebben hier nu zoveel jaren over gesproken. Ik wil de staatssecretaris bij motie vragen om dit nu te regelen en wel op een wijze dat het niet meer ten laste van het budget van de directie sport komt, maar bij de curatief-somatische zorg ondergebracht kan worden.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat ondanks herhaaldelijk aandringen door de Kamer de sportarts niet is erkend als medisch specialist;

constaterende dat het niet-erkennen van de sportgeneeskunde tot een aantal problemen leidt zoals:

- het door de sportarts zelf moeten betalen van de opleiding;
- het ontbreken van een budget sportgeneeskunde binnen het macrobudget zorg;
- het niet omschreven zijn van de sportgeneeskunde als verstrekking conform de WTG;

verzoekt de regering, akkoord te gaan met het niet-erkennen als medisch specialist van de sportarts in ruil voor toegang tot regeling en subsidies die voor specialisten en huisartsen gelden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Rijpstra. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 6 (27841, 28000-XVI).

De heer **Rijpstra** (VVD): Mijn tweede motie gaat over de sportwet. Ik ben blij dat er door drie hoogleraren naar gekeken wordt. Ik deel in dezen de mening van collega Middel; ook ik had het graag iets breder gezien, met name wat betreft de sociologische kant en de sporthistorische kant. Immers, er zijn landen die al jaren met een dergelijke wet- en regelgeving werken, zodat daar ook van geleerd worden.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat op Europees niveau door middel van de sportverklaring bij het Verdrag van Nice wordt uitgelegd op welke wijze de specifieke kenmerken, de publieke functie en de maatschappelijke betekenis van sport in alle sectoren van het Europees beleid in aanmerking moeten worden genomen;

constaterende dat het mogelijk is dat in Nederland hiervoor aanvullende wet- en regelgeving noodzakelijk is;

voorts constaterende dat er in Nederland onbedoelde en ongewenste gevolgen voor de sport als gevolg van Nederlandse wet-regelgeving op andere dan sportgebied kunnen optreden;

verzoekt de regering, onderzoek te doen naar de wenselijkheid op nationaal niveau tot sportwetgeving te komen, waarin naast de Europese dimensie ook onderwerpen als doping, financiering, accommodaties en commercialisering in de sport aan de orde komen en hierover de Kamer in 2002 te rapporteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Rijpstra en Middel. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 7 (27841, 28000-XVI).

Mevrouw **Ravestein** (D66):

Voorzitter. Ik dank de staatssecretaris voor haar gedegen beantwoording; zij heeft echter een paar punten over het hoofd gezien, met name mijn vraag over de motie die ik verleden jaar heb ingediend over rolstoelen. Het betreft het rolstoelvervoer voor sporters die dit tot de gemeentegrens vergoed krijgen, waarbij nog steeds geen sprake is van een goede regeling. Over de elektrische sportrolstoelen merk ik op dat deze in het algemeen onbetaalbaar zijn voor sporters met een spierziekte, als de gemeente niet heel ruimhartig toekent in het kader van de WVG. Ik heb in eerste termijn ook het testen van de voedingssupplementen aan de orde gesteld. Dat gebeurt nu voor onze sporters die naar de winterspelen gaan. Ik begrijp dat dat gebeurt om ervoor te zorgen dat zij in ieder geval niet door de mand vallen als ze daar zijn, want dat zou ontzettend spijtig zijn. Hoe onveilig zijn die voedingssupplementen echter? Staat inderdaad niet op de verpakking wat erin zit? Is het dan niet hard nodig om een voorlichtingscampagne te houden, ook voor de amateurs die al die middelen slikken?
Over de spreekkoren wil ik nog zeggen dat wij niet tegen maatregelen zijn, maar dat wij sommige maatregelen van de heer Middel te draconisch vinden. Dat is het kleine verschil van mening tussen ons. Ten slotte wil ik ingaan op het punt van de gehandicaptensport op televisie. Ik heb daar in eerste termijn over gesproken, maar ik heb daar geen reactie op gehad van de staatssecretaris. Daarom wil ik de volgende motie indienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat in vergelijking met omringende landen in Nederland heel weinig gehandicaptensport op televisie te zien is;

voorts overwegende dat gehandicaptensport ook topsport is en als zodanig een stimulans betekent voor gehandicapten om te gaan sporten;

van mening dat gehandicaptensport ook als kijkspel aantrekkelijk en

spannend kan zijn;

verzoekt de regering, in overleg te treden met de publieke omroep om in de programmering structureel meer aandacht te besteden aan gehandicaptensport,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Deze motie is voorgesteld door de leden Ravestein, Rijpstra, Middel, Th.A.M. Meijer en Pitstra.

Zij krijgt nr. 8 (27841, 28000-XVI).

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Staatssecretaris Vliegenthart: Voorzitter. De heer Meijer sprak over de positie van de kleinere sportbonden in relatie tot de grote bonden op het gebied van de financierings-systeematiek. De bonden worden gesubsidieerd op basis van hun ledenaantallen. In de bestaande financieringssysteematiek wordt gewerkt met schijven, waardoor meer geld wordt toegekend voor de eerste groep leden dan voor de leden die daarop volgen. Er wordt dus in die systeematiek al rekening gehouden met het feit dat kleinere bonden met minder leden verhoudingsgewijs meer kosten maken. Het is erg lastig om de bonden daarvoor te compenseren, omdat wij absoluut niet kunnen beoordelen om hoeveel mensen het precies gaat. Degenen die een sport beoefenen als squash of golf, betalen altijd voor het gebruik van de baan. De betreffende bonden hebben dan ook geen extra uitgaven die samenhangen met het feit dat er meer beoefenaars zijn. Wat de systeematiek betreft, wordt dit wel in de beschouwingen betrokken, maar wij zien geen andere oplossing. Er zijn vragen gesteld over doping en de breedtesport. Zoals ik al zei, wordt er onderzoek gedaan en wij informeren de Kamer binnenkort over de uitkomsten daarvan. Het doel van het onderzoek is drieërlei. Vastgesteld wordt wat de prevalentie is van dopinggebruik in de breedtesport, om welke middelen het gaat en welke attitudes en motieven de gebruikers ervan hebben. Het onderzoek wordt uitgevoerd door Diopter in opdracht van het NeCeDo en is versneld, mede naar aanleiding van het verzoek van de heer Atsma. Hiervoor is extra geld uitgetrokken. De resultaten van het onderzoek

worden in de loop van 2002 verwacht en de Kamer wordt dan over de uitkomsten ervan geïnformeerd.

De heer Meijer sprak ook over de terugval in het aantal scheidsrechters. Hij noemde het voorbeeld van het voetbal, maar het verschijnsel doet zich niet alleen in die tak van sport voor. NOC-NSF heeft het initiatief genomen om met de bonden en de scheidsrechtersorganisaties een aanpak te ontwikkelen ter verbetering van de positie van de scheidsrechters in en om het veld. De bejegening is daarbij natuurlijk een belangrijk aspect. Wij zijn hierover met NOC-NSF in overleg en wij zijn bereid om dit proces, ook in financiële zin, te ondersteunen. Onderzocht wordt nog of dit uit de vrijwilligersimpuls dan wel uit het sportbudget wordt gefinancierd. De heer Meijer sprak over de wenselijkheid van een nota inzake sport en fiscus. Ik ben daar inderdaad impliciet op ingegaan. In de eerste plaats is het verschil in btw-tarieven opgeheven, zodat de accommodaties per 1 januari a.s. onder het lage tarief vallen. Daarmee is de onduidelijkheid opgeheven. In de tweede plaats heeft er nog niet zo lang geleden een overleg plaatsgevonden met mijn collega Bos over fiscale aspecten en sport. Er is een uitgebreide brief gestuurd waarin een groot aantal punten aan de orde is gekomen. Dat overleg is naar bevrediging afgerond. Een nieuwe nota over sport en fiscus heeft naar mijn mening geen toegevoegde waarde, omdat al die aspecten nog niet zo lang geleden zijn besproken. Dat neemt niet weg dat er in de toekomst nieuwe punten naar voren kunnen komen, die dan heel nadrukkelijk zullen worden opgepakt. Ik ben in eerste termijn vergeten in te gaan op de kwestie van het sportmuseum. Wij hebben het bestuur van het sportmuseum in staat gesteld om onderzoek te doen naar hun toekomstmogelijkheden. Het loopt in Lelystad niet allemaal zoals het zou moeten. Daarover is advies uitgebracht. Het is nu in eerste instantie aan het museumbestuur om te bepalen hoe het verder wil gaan. Vervolgens is de vraag waar het bestuur aan zou moeten kloppen als het inderdaad verder wil gaan. Gemeenten zijn in sommige situaties geïnteresseerd in de vestiging van een bepaalde voorziening binnen hun gemeente-

grenzen, omdat dit iets aantrekkelijks heeft. Wij verschillen dus niet van mening over het feit dat het van belang is om de collectie te laten zien. Als het om de museale functie gaat, is daarvoor echter binnen het sportbudget geen titel om dat te financieren. Ik heb dat overigens in een bijeenkomst met het bestuur van het sportmuseum ook laten weten. Als men daar iets wil, zal men een andere route moeten bewandelen, namelijk richting collega Van der Ploeg. Het idee is verder geopperd of dit museum niet in Amsterdam bij het Olympisch stadion zou moeten komen, omdat het daar meer uitstraling kan krijgen. Men zal met de partijen daar om tafel moeten gaan zitten om iets met dat idee te doen. Dat ligt dus niet bij ons. Ik vind dus, zoals ik zojuist al zei, dat die museale functie niet uit het sportbudget gefinancierd moet worden. Ik ben graag bereid om ter ondersteuning van het traject met andere partijen te kijken of wij de plooiën kunnen gladstrijken. Als ik het dictum van de motie in die zin kan lezen dat de heer Meijer een actieve rol van mij verlangt om samen met het bestuur en andere betrokken partijen te kijken hoe daarvoor een oplossing gevonden kan worden, terwijl hij met mij van mening is dat dit niet ten laste van het sportbudget moet gaan, dan beschouw ik de motie als een ondersteuning. We gaan daar dan mee aan de slag.

Voorzitter. De heer Middel heeft een paar opmerkingen gemaakt over de verhouding tussen de bonden NOC-NSF en het departement. Ik heb geschetst dat de irritaties die her en der blijken in de verhoudingen naar mijn stellige indruk het gevolg zijn van het feit dat er veel meer gebeurt en dat de verhoudingen niet goed uitgekristalliseerd zijn. Door in het af te leggen traject beter in beeld te brengen hoe de verantwoordelijkheden liggen, door de geldstromen transparanter te maken en daarover met elkaar te discussiëren, kan een bijdrage geleverd worden aan meer helderheid. Ik zie uit naar dat debat, omdat ik vind dat het goed is dat deze verantwoordelijkheden duidelijk aangegeven worden. De heer Middel heeft verder gesproken over de wenselijkheid van een sportwet. Hij heeft daar een aantal andere argumenten voor genoemd dan ik had genoemd. De argumenten die hij heeft genoemd, spelen wat mij

betreft ook een rol. Waar het gaat om de vraag wat je beoogt via wetgeving zeker te stellen, is het interessant om door juristen te laten toetsen of die zekerstelling inderdaad het gevolg zal zijn van de wetgeving en hoe je dat vervolgens moet doen. Ik wil dat niet afdoen als juristerij. Wij willen met elkaar de maatschappelijke positie van de sport beschermen en daar een aantal zaken voor regelen. Om de vraag te beantwoorden wat je dan precies moet regelen, huur je mensen in die daar verstand van hebben. Wij zijn het echter niet oneens over wat wij beoogen te bereiken.

De heer Middel voelt zich op het gebied van de spreekkoren alleen staan. Hij staat echter in zijn gevoel van verwerpelijke over wat er op sommige tribunes gebeurt, absoluut niet alleen. De discussie gaat meer over de vraag via welke methode je dat effectief kunt aanpakken. De heer Middel heeft namens een aantal collega's een motie ingediend over de investeringen. Hij spreekt in de motie uit dat het kabinet binnen drie maanden aan de Kamer moet rapporteren waar de uitkomsten van het gesprek over de vier aspecten, die ik in mij brief heb aangekondigd, toe leidt. Investeringsmiddelen versus fondsvorming en verantwoordelijkheidsverdeling zijn de cruciale punten die in dat overleg aan de orde moeten komen. Ik zal met mijn collega's aan de slag gaan en de Kamer daarover zo spoedig mogelijk informeren. Ik hoop dat dit binnen die drie maanden lukt. Mijn inzet is, het binnen die periode te doen, maar ik heb met andere partijen te maken. Ik ga ervan uit dat het kan. Als het niet lukt, laat ik dat de Kamer horen.

De heer **Middel** (PvdA): Ik hoop dat de staatssecretaris heeft begrepen dat deze ondersteunende motie ook een duidelijk politieke lading heeft. Het gaat mij niet alleen om een rapportage, maar om een brede aanpak in het kabinet.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Het kabinet heeft vorig jaar voor die bredere aanpak gekozen. Wat ik tot nu toe aan de Kamer heb geschreven, is mede namens de collega's gedaan. De bredere benadering moet haar beslag krijgen in de uitwerking. Iedere uitspraak van de Kamer is een politieke uitspraak.

De heer **Middel** (PvdA): Dat geldt ook voor iedere uitspraak van de staatssecretaris. Als in NRC Handelsblad staat, dat zij verwacht dat het ministerie van Economische Zaken over de brug komt, is dat ook een politieke uitspraak.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Zeker, maar wij hebben daar vorig jaar met elkaar over gediscussieerd. Er is in het kabinet over gesproken en er zijn afspraken over gemaakt. Ik heb geen enkele reden om eraan te twijfelen dat die afspraken niet worden nagekomen. Dat gevoelen bestaat bij anderen soms wel eens. Volgens mij is het een kwestie van nadere uitwerking. Wij moeten ervoor zorgen dat het goed op papier gezet wordt. Die fase moet eerst worden doorlopen. Ik beschouw deze uitspraak als een ondersteuning van het beleid en wij gaan ermee aan de slag. Ik zal de motie uitdrukkelijk onder de aandacht van de collega's brengen.

Ik heb een toezegging gedaan over Service Médical. Laten wij afspreken dat wij over vier, vijf maanden de Kamer rapporteren over de vormgeving van een en ander.

De heer **Middel** (PvdA): Ik had een motie achter de hand die ik nog niet heb ingediend om de stichting Medical Team Nederland erbij te betrekken.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Dat hoort erbij.

Ik ben nog niet ingegaan op de vraag van de heer Pitstra over Kleurrijk voetbal. Vorig jaar hebben wij bij de supplétoire begroting daarover per brief uitgebreid van gedachten gewisseld. Op landelijk niveau zijn er geen subsidiecriteria op grond waarvan geld aan de stichting kan worden gegeven. Het doel dat men beoogt te bereiken, namelijk integratie van allochtonen via voetbal, is een zeer nobel streven. Wij hebben met de KNVB afspraken gemaakt in het kader van het masterplan jeugd om aan dit thema een zeer prominente plek te geven. Als de heer Pitstra vraagt of dit gerealiseerd kan worden, kan ik hem zeggen dat er al afspraken over gemaakt zijn en het dus gebeurt. De heer Middel sprak over de opleiding aan de sporthogeschool. Wij hebben in Nederland inderdaad geen sporthogeschool. Er wordt aan gewerkt, de diverse opleidingen

beter op elkaar af te stemmen. NOC-NSF heeft initiatieven genomen met master classes voor toptrainers. Dat is echter niet hetzelfde als de sporthogeschool waarop de heer Middel doelde. Het heeft mijn voorkeur om te beginnen met de basis en ervoor te zorgen dat de sportopleidingen goed op de rails worden gezet. De vraag wat daarna komt, dient later beantwoord te worden. Het werkt niet om ergens een top op te zetten als er nog geen basis is.

In het kader van de notitie over sport en tv heeft de heer Middel gevraagd, voorstellen te bekijken om een percentage van de uitzendrechten aan de sport te besteden. Ik weet niet precies wat hij daarmee bedoelt. De inkomsten uit uitzendrechten komen toe aan degenen die de sportwedstrijden organiseren. Bij voetbalwedstrijden zijn de clubs eigenaar van de uitzendrechten. De inkomsten daarvan komen bij het voetbal terecht. Een tweede mogelijke interpretatie is dat STER-inkomsten voor een deel gebruikt worden voor de sport. De media gebruiken de opbrengsten uit de STER-reclames echter vaak om de uitzendrechten voor sportevenementen te kopen. Je hoort in medialand vaak genoeg roepen dat uitzendrechten steeds meer geld kosten. Dat is ook zo, maar het levert ook veel op aan inkomsten uit reclame. Het is echter nog maar de vraag of een percentage van de inkomsten direct aan de sport ten goede kan komen. Dit thema zal in ieder geval uitdrukkelijk aan de orde worden gesteld in de notitie.

De heer Pitstra heeft gesproken over het maatschappelijk rendement van sport en bewegen. Wij hebben berekend dat de gezondheidswinst en de reductie van het ziekteverzuim de kosten van blessures en medische behandelingen vergaand overtreffen. De nota over dit onderwerp is bij hamerstuk vastgesteld door het kabinet. Dat betekent dat dit ook de opvatting van de heer Zalm is. Ik heb mij inderdaad vergist over de naam van het project. Ik had het alsmaar over Fietsen naar het werk, maar het heet Fietsen naar school. Wij zullen bekijken in hoeverre dat project past in de uitwerking van de nota Sport, bewegen en gezondheid. De heer Pitstra heeft zijn zorg uitgesproken over het feit dat kinderen te weinig buiten spelen. Daaraan kleven inderdaad sociale

risico's en gezondheidsrisico's. De ruimte die beschikbaar is in steden voor het buitenspelen van kinderen is een belangrijk punt. Daarom komen mijn collega van VROM en ik met een stuk over sporten in de stad. Wij besteden dus aandacht aan dat vraagstuk. Overigens had mevrouw Ravestein wel gelijk dat de verantwoordelijkheid daarvoor op het lokale niveau ligt. Men moet bij de inrichting van buurten en wijken ook plek inruimen voor het spelen van kinderen.

De heer Pitstra had het ook nog over een verzoek om een bijdrage van 2,5 mln voor de sportopleidingen. Dat verzoek is bij ons niet bekend. Wij hebben op de begroting 5 mln uitgetrokken voor de sportopleidingen, waarvan 3 mln beschikbaar is voor de reguliere sportopleidingen van de bonden en 2 mln voor de begeleiding van de opleiding bij de bonden en speciale projecten, zoals afstandslernen. Wij kennen dat verzoek dus niet. De heer Pitstra heeft een motie ingediend over de toegankelijkheid van de sportmedische zorg. Ik stel voor dat ik de Kamer schriftelijk informeer over onze reactie op de motie van de heer Pitstra en de motie van de heer Rijpstra. Ik wil graag even overleggen met de minister. Het lijkt mij beter om dat eerst even goed af te stemmen. De heer Rijpstra heeft gesproken over het sporthistorisch onderzoek. Ik vind dit geen hoofdthema van het sportbeleid, maar het heeft een zekere maatschappelijke relevantie. Het is natuurlijk buitengewoon interessant om te weten hoe de sport zich in historisch perspectief ontwikkeld heeft. Daarom hebben wij op de begroting wat geld vrijgemaakt om enkele initiatieven te ondersteunen. Dat weet de heer Rijpstra ook. Wij zullen verder kijken naar de suggesties die hij heeft gedaan.

De **voorzitter**: Krijgen wij de informatie over de moties voor volgende week?

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Ja, dat moet kunnen. De heer Rijpstra heeft al vastgesteld dat in het kader van de vangnetregeling extra geld beschikbaar is gesteld voor het schoolzwemmen. Hoewel het zwembadaanbod is gedaald, kunnen er meer kinderen leren zwemmen. Gelukkig leren

kinderen al op jonge leeftijd zwemmen en er moet voor worden gezorgd dat risicogroepen op een adequate manier worden bediend. Daarvoor is 10 mln gulden beschikbaar.

De heer **Pitstra** (GroenLinks): Maar volgens de nulmeting loopt het aantal allochtone kinderen dat van school komt en kan zwemmen terug.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: U zei dat in eerste termijn ook al, maar uw nulmeting is kennelijk niet de onze. Ik baseer mij op de nulmeting van de Hartstichting.

De heer **Pitstra** (GroenLinks): Ik baseer mij op de nulmeting van de breedtesportimpuls. Daarin wordt gerept van een daling in de periode 1991-1996 van 90% naar 83%.

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Maar wij leven nu bijna in 2002 en sinds 1996 is er het nodige gebeurd op het gebied van de breedtesportimpuls. Het totale aantal kinderen dat kan zwemmen, is gestegen. Er is sprake van een zeker risico bij allochtone kinderen in de grote steden, waar het thuis niet altijd gebruikelijk is dat men leert zwemmen. Daarom is er mede op verzoek van de Kamer een vangnetregeling gecreëerd die ertoe leidt dat de kinderen daadwerkelijk kunnen zwemmen als zij van school komen.

Een detectiesysteem in zwembaden ter vergroting van de veiligheid is een interessant punt. De heer Rijpstra heeft kennelijk nagegaan welke mogelijkheden er op dit punt zijn bij EZ. Hetzelfde hebben wij gedaan en ook dit blijkt afhankelijk te zijn van de invalshoek die wordt gehanteerd. Als het een te stimuleren technologische ontwikkeling is, kan men een beroep doen op de daarvoor in het leven geroepen regelingen. Afsproken is dat de betrokken partijen rond de tafel gaan zitten om te zien wat er precies mogelijk is. Als zo'n systeem inderdaad een goede bijdrage levert, kan het een rendabele investering voor het bedrijf zijn. De Kamer zal worden geïnformeerd over de resultaten van dat overleg. De heren Rijpstra en Middel hebben een motie ingediend waarin de regering wordt gevraagd een onderzoek te doen naar de wenselijkheid van sportwetgeving. Ik ben het met hen eens dat hier meer aan de

orde is dan uitsluitend de mededingingsinvalshoek. Het bedoelde onderzoek loopt echter al en heeft dezelfde intenties als in de motie wordt verwoord. De Kamer zal hierover volgend jaar worden geïnformeerd. Ik beschouw de motie dus als een ondersteuning van het beleid.

Ik zal in mijn schriftelijk antwoord ook terugkomen op de vraag over Vlaanderen.

Het onderzoek naar het rolstoelvervoer loopt. Dit is ingewikkeld, want het beleid behoort niet primair tot mijn portefeuille. Het houdt verband met de uitvoering van de WVG en een aantal andere regelingen die daarmee samenhangen en daarvoor is mijn collega van SZW verantwoordelijk. Dit neemt niet weg dat er een oplossing moet komen voor dit knelpunt. Overigens geldt dit niet alleen voor mensen die vervoer nodig hebben naar wedstrijden. Dit thema heeft nadrukkelijk aandacht gekregen in het overleg dat de vaste commissie voor Sociale Zaken heeft gevoerd met minister Vermeend over de evaluatie van de WVG. In dit kader zal ook worden gesproken over de vergoeding van een elektrische sportrolstoel. Ik zal informeren naar de huidige werkwijze. De modelverordening gaat natuurlijk uit van een bepaalde standaard, maar als er technologische innovaties zijn, wordt de verordening daaraan na enige tijd aangepast. Dit geldt in het algemeen voor alle hulpmiddelen.

Op dit moment worden de voedings-supplementen voor de deelnemers aan de winterspelen getest. Overigens bevatten die supplementen geen bewust toegevoegde stoffen, maar zij kunnen zijn verontreinigd tijdens het productieproces. In apparaten waarin eerst medicijnen zijn gemaakt en die niet goed zijn gereinigd, kunnen sporen achterblijven die de voedings-supplementen vervuilen. Dit wordt nu getest. Er zal een goed informatiesysteem moeten komen voor consumenten van dergelijke voedingssupplementen. Wij hebben daarover overleg gevoerd met de brancheorganisatie Natuurproducten Nederland, die dit systeem uiteindelijk moet onderhouden. Het consumenteninformatiesysteem is natuurlijk niet alleen toegankelijk voor topsporters, maar voor alle mensen die voedingssupplementen gebruiken.

Ik heb verzuimd in te gaan op de opmerkingen over gehandicapten-sport en de televisie. Ik ben het eens met de kritiek op de wijze waarop hiermee wordt omgegaan. Ik heb de heer Wolffensperger als voorzitter van de NOS hierop eerder aangesproken. Ik ben graag bereid om het overleg hierover aan te gaan met het bestuur van de NOS.

De heer **Rijpstra** (VVD): Wij zeggen wel eens dat wij een daad moeten stellen. Toch gebeurt dit jaar in jaar uit en steeds weer doen wij allemaal mee. Maar ik ga dit jaar niet naar het sportgala. Ik vind dat dit niet kan!

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Als ik naar het sportgala ga, ga ik niet voor de NOS, maar voor de sporters. Het gala is een vorm van waardering voor de prestaties die in het afgelopen jaar geleverd zijn. Ik ben het geheel en al ermee eens dat de aandacht op de televisie voor de gehandicapten-sport heel treurig is. Ik ben het ook eens met mevrouw Ravestein dat wat door de gehandicapte sporters gepresteerd wordt topsport is. Wij hebben het allen in Sydney kunnen zien. Het is zeer bezienswaardig en leuk om naar te kijken. Men zendt het niet uit omdat er geen belangstelling voor zou zijn en het zo onbekend is. Het blijft natuurlijk onbekend omdat het niet wordt uitgezonden. Zo blijven wij een beetje in een vicieuze cirkel. Daarom ben ik graag bereid om het gesprek aan te gaan. Ik meen dat het op mijn weg ligt om daar met de NOS over te spreken. Ieder die daar op een andere wijze actie aan wil verbinden moet dat vooral doen. Ik zou het omgekeerde willen zeggen. Mijn aanwezigheid op het sportgala mag niet uitgelegd worden als steun voor het beleid van de NOS op dat punt.

De **voorzitter**: Ik zet de afspraken die zijn gemaakt even op een rij:

- er komt een overleg met Financiën over de fiscale kanten van bedrijfsfitness;
- het komend voorjaar wordt het werkplan implementatie Sportnota afgerond;
- als VWS de stukken van de Hartstichting in bezit heeft, worden ze bekeken;
- de Kamer wordt binnen vier à vijf maanden geïnformeerd over de structuur van de financiële oplossing voor Service Médical, door middel

van twee stichtingen;

- als de uitkomsten van het onderzoek van de drie hoogleraren naar de sportwet er is, worden die aan de Tweede Kamer gezonden;
- als het onderzoek naar doping in de breedtesport is afgerond, in de loop van 2002, worden de resultaten aan de Kamer voorgelegd;
- er komt geen nota over sport en fiscus;
- het percentage voor de sport uit tv-inkomsten wordt bekeken;
- het oordeel over de moties op de stukken nrs. 5 en 6 komt schriftelijk, voor de stemmingen van de komende week;
- de Tweede Kamer wordt geïnformeerd over het overleg over detectiesystemen in zwembaden;
- de modelverordening elektrische rolstoelen wordt bekeken op innovatie;
- er moet een goed, breed informatiesysteem over voedings-supplementen komen;
- er komt een gesprek met het bestuur van de NOS over de aandacht voor de gehandicapten-sport op tv.

Sluiting 16.24 uur.